

Dagbog fra Lyngby under krigen (6)

Af Christian Madsen Nielsen (1924-1987)

Fortsat fra Årbog 2006, 2007, 2008, 2009 og 2010

Af Knud Madsen Nielsen, Vestervig

Søndag, Nytårsaften den 31. december 1944

Churchill har sendt et nytårsbudskab til det danske folk, og Christmas Møller talte i radioen fra London.

Vi spiste som sædvanlig nytårsaften hos bedstefar, og nu skal jeg til at feste med mine venner. Heldigvis er det lykkedes os at skaffe så meget sprut, at vi traditionen tro kan fejre en rigtig nytårsaften.

Jens Pedersen, som vi jo skal være hos, har lovet at tænde op i kakkelovnen og gøre alt klar til at have os i hans vesterstue, som jo er ret stor. Der var tidligere tysk infanteri indkvarteret, og det var der Hans Hermann blev skudt i 1941. Jens og Iver har lovet at spille.

Nu kan jeg så slutte mine dagbogsblade for året 1944, det år som næsten alle har regnet med skulle blive året for Tysklands sammenbrud, og hvor vi igen fik lov og orden i landet og forræderne blev straffet. Vi har også i sandhed fået nok af tyskerne, der nu snart har været her i fem år. En god og stor ting har de dog mod deres vilje bevirket med deres optræden over for os, de har fremavlet danskheden og tyskerhadet, thi i denne 6. krigsjul og efter næsten 5 års besættelse, er Danmark så tyskfjendtlig og dansk som aldrig før.

Nytårsdag den 1. januar 1945

Det blev en vellykket nytårsaften, vi fejrede i aften og nat hos Jens Pedersen i hans vesterstue. Der var mange deltagere til festen, og en del blev jo snalrede. Mange, som sådan set ikke hørte med til vores fest, blev tiltrukket af musikken og larmen. Mange gik på nytårsvisit inde i privaten hos Jens Pedersen, så hans beholdning af våde varer fik snart en ende. Jens Pedersen er vant til at klare enhver situation, så han gik ind i spisekammeret og lavede en blanding af rød-

bedesaft, kogesprit og sødetabletter, og bød gæsterne på det, og det fungerede udmærket. Festen kunne ellers have fået en fatal udgang, idet en fuld tysker smed en håndgranat på vejen og skød efter os. Inden vi fik hentet vore jagtgeværer, var han heldigvis forsvundet, og det var nok også det bedste for både ham og os. Håndgranaten han kastede, må have været en øvelsesgranat, som kun giver et mægtigt knald men ikke udsender splinter. Søren Iversen ankom synlig beruset, han er jo i vagttårnet og udstyret med knippel og armbind, men på grund af at han havde fejret nytårets komme ret rigelig, bidrog han ikke til ordenens opretholdelse.

Onsdag den 3. januar 1945

Jeg har læst to gode bøger i den senere tid, Kaj Munks »Foråret så sagte kommer» og »Danmarks konger« læser jeg tit i, men den er ikke sådan at komme igennem. Desuden har jeg læst »Redningsbåden« af Erik Bertelsen, og »Alt skal betales« af Niels Nielsen. Ingen af disse to bøger, synes jeg dog, var gode. De kan langt fra måle sig med »Harboørefolk« og »Kærlighed til jorden«, som også er af disse to forfattere.

Torsdag den 4. januar 1945

Nu har vi let frost og sne, men snelaget er ganske tyndt, så det ikke egner sig til skiløb.

En del af de unge er i Hurup for at se filmen »I dag bliver min mand gift«. Jeg gad ikke køre så langt efter så lidt, selv om Knud Jensen kørte gratis med hestevogn.

Fredag den 5. januar 1945

Feltmarskal Montgomery har nu fået overkommandoen over de allierede hære på hele det nordlige afsnit af Vestfronten, så lad os håbe, at han med sin geniale ledelse er i stand til af-

gørende at standse tyskerne, og igen begynde en resultatrig offensiv.

Mandag den 15. januar 1945

Russerne har indledt deres store vinteroffensiv, og man kan nu vente store resultater.

Jeg har løbet på skøjter i dag og slap godt fra det, skønt isen brast to gange under mig, men det var omme på "Næstvande", som ikke er ret dyb, man kan bunde de fleste steder. Den første gang kørte jeg med Annelise på hendes kælk, og da isen brast, og kælken begyndte at synke, greb jeg hende og sprang fra flagen over på den faste is, og heldigvis faldt jeg ikke.

Vi har danset i »Todthuset« i aften, og der var god tilslutning. (»Todthuset« var et træhus bygget til en ingeniør fra Organisation Todt, og var beliggende østlig i byen, men var forladt på det tidspunkt).

Erling, der som altid er noget vild af sig, knaldede en af de store ruder, men pyt med det, huset tilhører jo tyskerne.

Tirsdag den 16. januar 1945

Far er i Thisted i dag og bliver der hele dagen i morgen, så vi er alene om det.

Onsdag den 17. januar 1945

De russiske hære rykker frem over en lang front, og i dag har Stalin i en dagsbefaling givet meddelelse om Warszawas fald, og russerne står nu kun 50 km. fra Slesiens grænse. Det er tydeligt, at russerne nu vil have en endelig afgørelse, og det kunne godt se ud til, at det denne gang vil lykkes dem, at tvinge Tyskland helt i knæ, da Slesiens industriområde er uundværlig for tyskerne, dersom krigen skal fortsætte.

Torsdag den 18. januar 1945

Jeg må have fat på en ny fyldepen, da jeg ikke rigtig kan skrive med den jeg benytter nu. (Bem. af KMN., det er så sandt, så sandt, det ses tydelig, at skriften er meget utydelig).

Fredag den 19. januar 1945

Vi har rigtig vintervejr i dag, og jeg har været på snekastning hele dagen, vi nåede også frem til Svankær, men med den vindretning vi

har fra nordøst, flyger det snart til igen. Vi var klar over, at det var Chr. Langballe umuligt at komme igennem, men vi skulle jo gerne have mælk og brød, så vi fik Jens Pedersen til at køre til Morup Mølle med en vogn, forspændt 3 store belgierheste. Nogle kraftige mænd med skovle fulgte med, da Jens ikke ville køre alene. Det var meget besværlig at komme derned, og mange steder kunne vi ikke følge vejen, men måtte køre ud over markerne. I Svankær fik vi smeden op at køre, og da vi endelig nåede til Morup Mølle og fik læsset på, varmede vi os inde på kroen med nogle store rompuncher inden hjemturen.

Det blev næsten aften, inden vi kom hjem, og hvor havde det været en drøj tur.

Lørdag den 20. januar 1945

Forfatteren Martin Jensen, der stammer her fra Thy og som har besøgt os i Lyngby flere gange, er død, kun 38 år gammel. Vi har to af hans bøger, som han selv har skrevet en hilsen og sit navn i. Mest kendt er hans bog »Vestenvind«, som har været meget omdiskuteret.

Søndag den 21. januar 1945

Russernes fantastiske fremmarch fortsætter de er nu trængt 30 km. ind i Slesien, desuden er Tannenberg i Østprojsen faldet i dag, så krigen kan ikke vare længe, dersom russerne kan blive sådan ved, thi det er enestående, hvad de har nået i sidste uge. Warszawa, Lodz, Krakow, Tilsit¹ og Tannenberg. Hvem skulle have troet det sidste søndag.

Det fryser hårdt i dag, og der har været godt skiføre. Signe, Eva og jeg har også benyttet os af det.

Mandag den 22. januar 1945

Det fryser fremdeles hårdt i dag, men Chr. Langballe nåede dog frem i kane i dag, så vi andre slap for at køre til Morup Mølle igen.

Vi har holdt auktionovre hos lærer Christian-sen, som jo rejser herfra, jeg købte en fyldepen til 15 kr., en barbermaskine til 1,50 kr. og en stålbørste til 3,50 kr. For alle tre ting gælder det, at de er meget mere værd, end den pris jeg gav for dem.

Tirsdag den 23. januar 1945

Frosten og snevejret bliver ved. Jeg benytter mig af det, og har i aften været på ski.

Esther fyldte 15 år i går, det var meningen, at hun skulle have været hjemme i søndags, men vejret tillod det ikke.

Onsdag den 24. januar 1945

Isterburg² er faldet, og den røde armee står umiddelbart foran Breslav og Königsberg.

Torsdag den 25. januar 1945

Det ser ud- til, at vi i år skal have en meget streng vinter. Det fryser således til stadighed, ligesom det sner hver dag, i dag har vi haft en sådan snestorm, at Chr. Langballe først kom igennem kl. 16.30 i kane.

Jeg er syg i dag, idet jeg er blevet forgiftet af at spise røget ål. Jeg har holdt sengen det meste af dagen, og har haft stærk kvalme med voldsomme opkastninger. Derfor går jeg i seng nu, skønt klokken kun er 19.

Fredag den 26. januar 1945

Hele byens mandlige befolkning samt en deling tyske soldater har været på snekastning i dag, da det i nat har blæst stærkt, men det ser ud til, at vi skal ud i morgen igen, da det sner og blæser fra nordøst.

Lørdag den 27. januar 1945

Vi har i dag haft den voldsomste snestorm i mands minde. Det plejer aviserne ganske vist at skrive et par gange om året, men i dag har det været så galt, som det kan blive. Meget sne var der i forvejen, og når det så giver sig til at storme, sne og fyge fra nordøst, så skal det blive galt, og selv om den isvinterdag i 1942 var den koldeste, jeg har oplevet, så var stormen dengang intet at regne mod den snestorm, vi har i dag. Den vil sikkert blive husket lige så længe som den kolde januarsøndag, hvor temperaturen om dagen var på minus 30 grader. Det var selvfølgelig umulig for Langballe at komme igennem, men heldigvis havde vi sikret os med mælk, så folk ikke skulle mangle denne vare. Brød havde vi derimod intet af, og der er få herude, der har rugbrød i huset i morgen, men

sådanne afsavn er jo bagateller. Snestormen var værst midt på dagen, dog var det hele dagen næsten umulig at færdes ude, og hele dagen kom der kun to kvinder i butikken. Den ene var Eva, som er pige hos bedstefar, og hun turde ikke gå alene den korte vej hjem til bedstefar, da hun nær aldrig var nået herop.

Da det begyndte at blive mørkt, forlod mændene butikken, hvor mange havde tilbragt det meste af dagen, så de kunne nå hjem i nogenlunde dagslys.

Jeg måtte talrige gange ud for at skovle sne fra dørene, også stuevinduet mod syd måtte der skovles fra, da driverne nåede op til det øverste af vinduet og tog lyset, men vi er ikke de eneste, der måtte skovle vinduerne fri for sne. Mange steder er driverne så høje, at de når op til telefontrådene og flere steder endda over dem. I vores have ligger der driver, der er mindst 4-5 meter høje. Temperaturen har hele dagen ligget på minus 5 grader, men det er også meget i en snestorm. Erling, Jens og jeg havde lovet at besøge lærer Christiansen i aften, og trods uvejret holdt vi ord. Vi fordrev tiden med at spille hjerterfri til kl. 1.

Søndag den 28. januar 1945

I dag har snestormen lagt sig, men frosten vedvarer, og det sner og fyger stadigvæk. Vi kan nu se, hvor høje snedriverne er. Sønden for gamle Carl Josefsen ligger der en drive, der når op over taget. Vejene er selvfølgelig ufremkommelige, det vil tage lang tid at få driverne væk fra vejene. Det har man opgivet i dag, så længe det fyger, men i morgen går det løs. Vi skal nu ikke klage, da der aldrig har været så meget sne på Lyngbyvejen som på andre veje i kommunen.

Mandag den 29. januar 1945

Jeg har været på snekastning næsten hele dagen og ved hjælp af en hestetrasket sneplov og mange tyske soldater, fik vi vejen helt ryddet. Havde vi ikke haft sneploven og tyskerne, havde det taget os mindst 3 dage. Det har frosset 11 grader i dag, men det er helt vindstille og himlen skyfri.

Tirsdag den 30. januar 1945

På denne 12 årsdag for Hitlers magtovertagelse

har han forholdt sig fuldstændig tavs, thi han har intet at prale med denne gang, og russerne står nu kun 150 km. fra Berlin.

Det har frosset hårdt i dag, og nu begynder det at sne igen.

Onsdag den 31. januar 1945

Igen har jeg været på snekastning hele dagen. Jeg håber dog, at det er forbi dermed, da det for første gang i lange tider er begyndt at tø.

Den laveste temperatur, der har været målt i Danmark i denne vinter, er minus 24.

Torsdag den 1. februar 1945

Det har på ny frosset og sneet i nat, og igen i dag har jeg været på snekastning, og nu ser det ikke mere ud til tøjvjr.

Fredag den 2. februar 1945

En ny snestorm har raset i dag, så Langballe ikke kunne komme frem. Peter Pedersen blev sendt af sted til Morup Mølle med kanen, men han var nær aldrig nået tilbage igen, og Jens Pedersen og jeg blev sendt imod ham for at møde ham i Svankær, da han ikke ene mand kunne klare sig igennem.

Det blev en drøj tur, men vi slap dog godt hjem

Lørdag den 3. februar 1945

Igen på snekastning hele dagen.

Esther er kommet hjem, men måtte gå fra Bedsted, da det er umuligt at cykle.

Søndag den 4. februar 1945

Vejret har været tåleligt i dag, og jeg har drevet vintersport det meste af dagen.

Esther kan ikke komme tilbage til Hvidbjerg i dag, da jernbanen er sprængt i luften flere steder i Sydthy.

Mandag den 5. februar 1945

På ny snekastning.

Tirsdag den 6. februar 1945

Russernes enorme offensiv har bragt dem så langt mod vest, at de nu står 50 km. fra Berlin, hvor kanontorden tydelig høres.

Onsdag den 7. februar 1945

Jeg har igen været på snekastning.

Fiskerne bjærges is i dag, og isen er meget tyk, Vi har nu endelig fået tøjvjr.

Torsdag den 8. februar 1945

Der finder store overflyvninger sted i aften, og ustandselig drøner flyvemaskiner hen over huset i ret lav højde. BBC har nu sløjft morgenudsendelserne og sender i stedet fra kl. 20.30 - 21.00, så nu får vi en halv times udsendelse.

Fredag den 9. februar 1945

Tøjvjret fortsætter, så vinteren er nu nok forbi.

Lørdag den 10. februar 1945

I den forløbne uge er der her i Danmark begået 20-30 politiske mord, hvilket er rekord. 11 stikkere er blevet skudt.

Esther er kommet hjem, da hun har fastelavnsferie til på torsdag.

Mine forældre er til gilde hos Niels Lykkes, og i aften kommer Ivar herved for at lære at spille hjertesfri.

Søndag den 11. februar 1945

Vi havde en hyggelig aften og gik først i seng kl. 1, men mor og far kom først hjem kl. 4. Det var et gilde af stort format, de var til, idet der var over 30 gæster, og der manglede ikke noget.

Fastelavnsmandag den 12. februar 1945

Jeg har løbet på skøjter i dag, og skønt det har tøet i flere dage, var isen dog stærk nok undtagen inde ved bredden.

Det har frosset ret hårdt hele dagen, men ellers er vejret godt. Der har været mange børn med masker her i dag, og i aften er flere af de unge ude med masker.

Tirsdag den 13. februar 1945

I morgen skal jeg til Thisted for at blive fotograferet og klippet. Det er også ved at være 15 år siden jeg blev fotograferet hos en fotograf. Pigerne derimod bliver fotograferet flere gange årligt. Magnus, Knud, Erling, Lars og Jens vil med, men om Eva, Hilda og Signe vil med, ved jeg ikke endnu.

Onsdag den 14. februar 1945

Vi fik da forrettet vore ærinder, og der var da også tid til, at vi kunne besøge nogle restauranter.

Torsdag den 15. februar 1945

Krim-konferencen er nu slut, og det ser ud til, at de tre store statsmænd er enige, skønt dette selvfølgelig ikke kan være tilfældet i alle spørgsmål.

Tyske flygtninge strømmer i massevis over grænsen og ind i Jylland, og mange fra Østprøjsen kommer med skibe.

Købmændene har travlt for tiden, og dette kan vi takke rygtesmedene for. Der går nemlig rygter om, at en del af de gældende rationeringskort vil blive gjort ugyldige, da de mange tyske flygtninge også skal bespises.

Folk køber derfor for alle deres mærker, men jeg tror nu ikke, at de, der er gyldige nu, bliver ugyldige.

Kommer der en nedsættelse af rationerne, kommer den sikkert først ved begyndelsen af næste kvartal.

Lørdag den 17. februar 1945

Robert Iversen er blevet missionsk, idet han har »omvendt« sig i missionsugen i Thyborøn. Det kom som noget af en overraskelse for hans ungdomsvenner i Lyngby, og dog, kunne man kun vente det, når han logerer på sømandshjemmet, og således ustandselig er under kristelig påvirkning. Det var han også, da han lige efter sin konfirmation tjente hos Martin Bertelsen i Svankær, da hældede han også til missionen uden dog at blive »omvendt«, og hans barndomshjem var kristelig.

Søndag den 18. februar 1945

Skønt det nu har været tøvejr længe, kan isen stadig bære, og jeg har løbet på skøjter i dag, og i aften har jeg spillet »Napoleon« hos lærer Christiansen.

Mandag den 19. februar 1945

Efter katastrofeplanens ikrafttræden er det næsten umuligt at rejse med tog, og fiskerne kan ikke engang få deres fisk sendt af sted.

Salt og kaffeerstatning er nu også rationeret, men der er vist kun få købmænd, der ikke er glad for kaffeerstatningens rationering, thi de fleste har butikkerne fyldt med den stads.

Jeg er nu blevet færdig med at læse Kai Munks bog »Himmel og Jord«, og det er en god og læseværdig bog.

Onsdag den 21. februar 1945

Peder Mikkelsen er nu eftersøgt af Gestapo, men han er flygtet og er sikkert på vej til København.

Var der meget vand i klitten sidste år, så er det intet mod i år, hvor der står vand, hvor ingen husker, der har stået vand før.

Torsdag den 22. februar 1945

I Odense og Århus er tyskernes terror steget til ukendte højder, og i Odense alene blev der på en enkelt nat skudt fire læger, en konsul og en søløjtnant.

Mor fylder 49 år i dag, og vi har i den anledning haft kvindebesøg.

Der er kommet utallige ungarske soldater til Svankær i dag.

Fra den 1. marts betragter Tyrkiet sig i Krig med Tyskland og Japan.

Far har været syg af blindtarmsbetændelse nogle dage, men nu er han rask igen.

Lørdag den 24. februar 1945

Flygtningestrømmen over den danske grænse fortsætter, og nu siger soldaterne, at der også skal nogle herud og logere i infanteriets tomme barakker. I dag har jeg talt med ungarene, de virker meget specielle, men også sympatiske. Deres uniformer er væsentlig forskellig fra tyskernes, de er nærmest okkergule, og det er også let at se, at de ikke er germanere. I Svankær skole er der også piger fra Ungarn.

Søndag den 25. februar 1945

Vejen til batteriet er helt oversvømmet, og tyskerne har lavet en nødvej vest om Hannes bakke. I Henry Mikkelsens kær står vandet over landevejen vest for denne.

De allierede har indledt en ny offensiv på Vestfronten. Østfronten er nu endelig helt i

russernes hænder. Tyskland bombarderes som aldrig før af tusindvis af bombemaskiner.

Johanne er blevet kørt på sygehuset i nat.

Tirsdag den 27. februar 1945

Ivar fylder 19 år i dag, og jeg har været til fødselsdag. Hans kæreste, Magda, var der også. Hun er ikke, som jeg havde troet, smuk, hun er nærmest mindre køn, men bestemt ikke grim.

Onsdag den 28. februar 1945

Lærer Christiansen er desværre rejst i dag, da han har fået embede i Ry ved Silkeborg. Alle vi unge er kede af det, for han var lige en af vores slags, og vi var alle dus med ham.

Torsdag den 1. marts 1945

Jeg har været til møde i Svankær, hvor der er missionsuge. Da de fleste unge ville gå til Svankær, gik jeg også derop, og det var en fin tur. På Vestfronten er amerikanerne nu kun 8 km. fra Köln, og også Düsseldorf er under granatild.

Det stormer stærkt i dag, og man er enige om, at vindstyrken må være 10 eller mere.

Ivar, Jens og jeg har hele aftenen prøvet kræfter på forskellige måder. Jeg er Jens overlegen, men bliver altid den lille, når jeg prøver kræfter med Ivar, der dog også er en af de stærkeste herude.

Johanne har i dag fået et dødfødt barn på Vestervig sygehus, og hun er fremdeles alvorlig syg.

Fredag den 2. marts 1945

Trier³ og Krefeldt⁴ er nu faldet.

Den nye øverstkommanderende for de tyske tropper i Danmark, general von Lindemann har ladet 10 frihedskæmpere henrette.

Den stærke storm i nat og i dag har forvoldt stor skade mange steder.

Jeg har spillet »ligeud« med far og bedstefar i aften.

Lørdag den 3. marts 1945

I Rold Skov har patrioter skudt 14 nazister, som var på vej til Aalborg for at udrette terror i byen.

Gestapo er igen ude efter Peder Mikkelsen, men også denne gang slap han fra dem i sidste øjeblik, idet de omringede huset lige efter han

var kommet ud. Han gemte sig under nogle korndynger omme på brugsforeningens loft.

Søndag den 4. marts 1945

Russerne har nået østkysten ved Stettin og har dermed afskåret ret store tyske styrker.

Gestapo har afhentet Mads Snejstrup fra Svankær, og det ser alvorlig ud for ham, da der er fundet en revolver og en håndgranat samt adskillige russiske patroner på hans bopæl.

Endvidere har han skudt og ædt nogle af tyskernes brevduer, og han mistænkes også for at stjæle rågummi fra værnemagten, efterdi han går med armen i bind, thi tyskerne skød jo efter tyven. Der er også blevet skudt med jagtgevær efter en tysker, der gik tur i skoven, men desværre var det eneste, som tog skade, hans uniformsjakke. Hvem gerningsmanden til dette overfald er, ved man ikke.

Jeg har i aften spillet »Djævel« med unge Ivar Iversen, Erling og Chr. Jørgensen.

Esther er kommet hjem i dag.

Mandag den 5. marts 1945

De allierede er nu trængt ind i Köln, og Finland har erklæret Tyskland krig.

Stikkeren fra Thisted, der var med Gestapo, da de eftersøgte Peder Mikkelsen i Svankær, har ymtet noget om, hvem det er, der har angivet ham, men jeg ved ikke endnu bestemt, hvem det er, men jeg ved, at den, der har gjort det, godt kan begynde at skrive sit testamente, thi der benyttes altid dødsstraf for angiveri, og der skydes hver uge mange stikkere.

En søn af stikkeren fra Thisted, som også var stikker, blev således skudt i sidste uge.

Arabien har erklæret Tyskland krig.

Tirsdag den 6. marts 1945

Der er i dag indtruffet to sørgelige dødsfald i min bekendtskabskreds, idet Mary og Peder Mikkelsens lille søn, Leif er død. Han har kun været syg siden søndag.

Det andet dødsfald er min præstekammerat, Valborg, hun har kun været syg nogle få dage. Hun blev gift for ca. 14 dage siden, og for en uge siden fødte hun et barn. To dage senere stødte der komplikationer til, som var så alvor-

lige, at hun nu er død. Anders Nielsen har lige været her for at spørge, om vi kan og tør huse Peder Mikkelsen et stykke tid, da han kommer til Lyngby i anledning af sønnens begravelse.

Onsdag den 7. marts 1945

Erling og jeg har været til tandlæge i Hurup i dag, og Erling fik helt eller delvis ryddet munden, mens mine tænder ingenting fejlede. Jeg købte to bøger hos boghandleren, den ene er af Storm Petersen hedder »Gemytlige folk«, den anden er af Gudrun Gregersen og hedder »Kommen af skarnsfolk«. Denne bog sejrede i 1944s største romankonkurrence. Da vi var nået næsten hjem, punkterede bilen, så vi måtte gå resten af vejen.

Torsdag den 8. marts 1945

Køln er faldet.

Fredag den 9. marts 1945

Jeg har i aften set troldmanden Lai Fun i Morup Mølle, men ham var der ikke meget ved. Efter forestillingen spiste vi smørrebrød og var sammen med andre Lyngbyfolk, og aftenen var meget vellykket, men det var et slid at komme hjem på cykel, da det stormede kraftigt, og Magnus væltede og beskadigede cyklen.

Lørdag den 10. marts 1945

Niels Sørensen siger efter dr. Toft, at Valborgs liv kunne have været reddet, hvis jordemoderen havde tilkaldt læge i tide. Hvor er sådan noget sørgeligt. Valborg var for øvrigt fuldstændig klar over, at hun ikke kunne leve, og hun ordnede alting, inden hun døde, hun bestemte endog, hvad hun ville have til at stå på hendes gravsten.

Søndag den 11. marts 1945

I dag blev Mary og Peder Mikkelsens barn begravet under stor deltagelse. Jeg er nu blevet færdig med at læse »Kommen af skarnsfolk«, og jeg forstår godt, at den vandt i romankonkurrencen.

Mandag den 12. marts 1945

Krøstin? er faldet i dag. Moster har været her på besøg. De har nu solgt gården for 93.000 kr.

og købt Oddershedes forretning i Bedsted for 45.000 kr. Da de købte gården, gav de 45.000 kr. for den, men meget er ombygget og forbedret siden. Det er ikke af økonomiske grunde, at de sælger gården, thi de er velhavende folk. Grunden er, at Arnold ikke kan holde til det strenge landarbejde, da han jo har sukkersyge i svær grad. Han er ellers ingen svækling, men en stor og kraftig mand. Alligevel kan han ikke længere holde ud at arbejde hårdt, så derfor måtte han stoppe.

I dag er Valborg blevet begravet, og Niels Sørensen med familie er til begravelse. Jeg snakkede med Anna Jensen i telefonen i dag, og hun er nu blevet gift med Viktor Andersen, og skal til at være gårdmandskone, da han har købt en gård i Frøstrup.

Tirsdag den 13. marts 1945

Der er ankommet en masse tyskere her til byen i dag, og da far er i Thisted, har vi haft en meget travl dag. Alle vore gamle næsten uspiselige småkager har vi fået helt udsolgt, thi tyskerne kan jo æde, hvad andre nødig vil have i munden.

Onsdag den 14. marts 1945

Erling og jeg tog ved 7- tiden til Istrup, hvor vi spillede »Djævel« hos Svendsens, til midnat. Vi spillede med Svendsen, Katrine, Christian Jørgensen og Marius Blander. Jeg tabte 10 kr. og Erling vandt 30 kr. Vi måtte cykle over klitten hjem, da mor ringede og advarede os mod at cykle forbi skolen i Svankær, idet tyskerne af en eller anden grund var meget aggressive og truende. Far var således nær blevet skudt, da han i mørke cyklede forbi skolen. Da en vagtpost brølede »halt«, stoppede han naturligvis omgående, men da lyset på cyklen var en dynamo-lygte, gik lyset jo ud da han stoppede, hvorefter der blev skudt advarselsskud.

Torsdag den 15. marts 1945

Peder skal nu forlade vort hus og skal flyttes et andet sted hen, da der i byen nu gisnes om, at han måske er her. Han har naturligvis haft det godt her, men han har aldrig været udenfor værelset, hvor der er trukket gardiner for hele

tiden, og det er nogle af kvinderne begyndt at undre sig over, da det ikke plejer at være tilfældet.

Fredag den 16. marts 1945

Fem tyske marinesoldater har skudt en ung mand fra Vorupør i Esbjerg. Han havde ikke noget med modstandsbevægelsen at gøre og havde heller ikke på anden måde foretaget sig noget, som kunne berettigede barbarerne til at skyde ham ned. Det bliver mere og mere tydeligt, at tyskernes fejhed er deres fornemste kendetegn.

Lørdag den 17. marts 1945

Robert er kommet hjem for at overvære konfirmationen. Moster og hendes mand, Arnold er også kommet, og de overnatter hos os.

Søndag den 18. marts 1945

Tre steder har jeg været til konfirmation i dag. Hos Viggo Kruse kl. 3 til kaffe, hos Therkild Iversen kl. 5 til spisning, og endelig hos Thorvald Iversen kl. 8 til kaffe. Jeg er både mæt og træt nu. Sengen kalder, da klokken er mange.

Mandag den 19. marts 1945

Far har været ude i aften for at skaffe et nyt sted, hvor Peder Mikkelsen kan gemme sig for Gestapo. Det lykkedes også for ham, men han vil ikke sige hvor det er. (*Bem. af Knud M. Nielsen det var hos plantør Ravn*).

Tirsdag den 20. marts 1945

Tyskland venter invasion i Jylland efter den 15. april, og en omfattende evakueringsplan er færdig.

Onsdag den 21. marts 1945

Allierede flyvere angreb i dag Gestapos hovedkvarter, Shellhuset, i København. Omtrent 30 maskiner deltog i angrebet, som blev meget godt gennemført, idet Shellhuset blev totalt ødelagt, desværre styrtede en maskine ned over en skole, hvilket bevirkede, at mange børn og nonner dræbtes. Det var en katolsk skole. Jeg har været i Snedsted i dag for at købe et par bukser og noget undertøj hos marskandiseren.

Da der blæste en strid vestenvind, gad jeg ikke stride mig imod den, og cyklede i stedet for til Thisted for at komme med Christoffersens rutebil til Svankær. Jeg kom dertil en time før bilen kørte, så jeg fordrev ventetiden inde på Ritz.

Torsdag den 22. marts 1945

Der er i dag forøvet sabotage mod to tankvogne i Thisted. De var fulde af benzin, og der skal have været et voldsomt, men frygteligt fyrværkeri, da de sprang i luften.

Fredag den 23. marts 1945

Feltmarskal von Rundstedt er blevet afskediget som øverstbefalende over de tyske tropper på Vestfronten, og han efterfølges af Italiens seje forsvarer, marskal von Kesselring. Der er nu ankommet 150 tyske flygtninge til Svankær.

Erling og jeg tog os i dag ærinde til Svankær for at nærmere på flygtningene.

De består af alle slags folk, undtagen unge og raske mænd. Elendige ser de ud såvel af udseende som i klædedragt.

Lørdag den 24. marts 1945

Der hersker på Vestfronten en ildevarslende stilhed før stormen, thi det forventes at Eisenhower snarest vil påbegynde en storstilet offensiv.

Søndag den 25. marts 1945

Sørine?? bliver ved med at skrive til mig, og beder mig komme en tur til Stenbjerg. Ivar, Erling og jeg cykler derfor til Stenbjerg kl. 20. Niels Lykkes er på besøg her i aften, så der bliver nok fest i huset, men nu har jeg aftalt med Erling og Ivar, at vi skal til Stenbjerg, så jeg må holde mit ord.

Langfredag den 30. marts 1945

Aftenen fejrede vi på Morup Mølle Kro, og da de lukkede, begav vi os på cykelturen hjem, og det gik godt, indtil Søren var så uheldig at vælte på cyklen. Jeg kunne se, han lå på vejen, og at der var en mørk plet omkring hans hoved. Da jeg stikker hånden ned, mærkede jeg, at det er det varme blod, der strømmer ud af hans ho-

Barndomshjemmet. Bemærk benzinprisen, 13 ører, men selv om man skal gange med ca. 50 for at sammenligne nuværende priser, ender prisen på ca. 6,50 kr. - så det var dengang

ved, og da jeg tændte en tændstik, opdager jeg, at hele den venstre side af hans hoved er fuldstændig skamferet, og at blodet strømmede ud af en lang flænge over øjet. Jeg slæber ham så til side, hvorefter jeg cykler ned på kroen og fortæller hvad der er sket. Jeg får så Fogh med op til Søren, men da han ser ham, er han lige ved at besvime. Fogh cykler hurtigt tilbage til kroen, mens jeg bliver hos Søren og tørrer blodet af hans hoved, så godt jeg kunne. På kroen sender de bud efter vognmand Jens Back fra Svankær, som kommer med bilen. Vi får ham op på ladet, og han bliver kørt til Lyngby og afleveret hos Carl. Der bliver sendt bud til læge Therkildsen, som renser hans sår. Der var heldigvis ikke tale om kraniebrud. Ja, sådan endte den Skærtorsdag.

Påskelørdag den 31. marts 1945

Montgomery og general Patton er brudt igennem de tyske forsvarslinjer overalt. De fremryk-

ninger, de foretager, foregår så hurtig, at selv russerne aldrig har avanceret hurtigere. Af sikkerhedshensyn er nyhederne dog »mørklagt«.

Påskedag den 1. april 1945

Nu kom det dårlige vejr, så man kan ikke være friluftsmenneske i påsken. Man må nøjes med at sove, spille kort og høre radio, og heldigvis er der noget at høre i disse tider. Folk ånder allerede lettet op, thi nu mener man at kunne skimte krigens afslutning, men hvor er folk også krigstrætte nu af rationering, vareknaphed, terror, mørklægning og alskens skidt, her i landet. Sidst nu disse flygtninge, i hvis spor, lus og sygdom følger.

Anden påskedag den 2. april 1945

Jeg har fordrevet dagen med at spille kort hos bedstefars, thi det har været regnvejr, men i aften er det grødevejr.

Tirsdag den 3. april 1945

Jeg har påbegyndt et kursus i bogføring pr. brev.

Onsdag den 4. april 1945

Osnarbrüg er faldet og Kassel er nået. Mod syd er Karlsruhe faldet, og på østfronten har russerne erobret Wiener Neustadt.

Torsdag den 5. april 1945

Jeg har oplevet en begivenhedsrig dag i dag. Kl. ca. 17 kom en bølge på flere hundrede engelske Mosquitobombere og spitfirejagere drønende henover byen. Nogle af maskinerne kredsede over batteriet og beskød det med maskinkanoner. - Batteriet svarede igen med antiluftskytset, så der var en drønen og en skyden, som vi ikke længe havde hørt magen til. Maskinerne fløj så lavt som muligt, og hvorhen man vendte øjet så man flyvere.

Der var mange folk i butikken, da overflyvningen begyndte, og mændene styrtede ud med det samme. Kvinderne og børnene skreg og løb i beskyttelsesrummene, råbende »invasion«. Vi blev imidlertid stående udenfor og betragtede det hele, skønt sprængstykkerne hvinede gennem luften. Det var ganske vist dumt at udsætte sig for en så unødigt fare, men når de andre mænd ikke ville i beskyttelsesrummene, så ville jeg heller ikke, ske hvad der vil.

Godt en time efter flyverne var kommet herover, kom de tilbage og skød igen på batteriet, som benyttede deres luftværnskanoner flittigt, og denne gang fik de held til at beskadige en maskine, men om den styrtede i havet eller rettede sig op igen kunne vi ikke se. Derimod kunne vi se en sort røgsøjle, der steg højt til himmels mod øst, og jeg tog min cykel og cyklede sammen med Arne Iversen og Knud efter stedet. Det blev dog en lang cykeltur, da maskinen lå syd for gården »Tandrup«. Der var mange folk på stedet, men ingen tyskere. De fleste stod dog i nogen afstand fra uhyret, da maskinen brændte, og det hele så dramatisk ud. Vi var dog helt henne ved maskinen og beså alt. En mand opdagede at ilden slikkede op over en benzinbeholder, og folk skyndte sig bort. Ganske rigtig indtraf der kort efter en eksplosion. Havde der da stået folk lige ved maskinen, var

nogle blevet ramt. Jeg er sikker på, at der er tale om en nødlanding og ikke en nedskydning, thi maskinen stod helt lige og ikke med næsen i jorden. Endvidere var den landet i en afsides dal nær ved noget plantage, så tyskerne ikke straks kunne få øje på den. Besætningen har selvfølgelig selv sat ild på den, inden de forlod den. Maskinen var en tomotorers jager, vistnok en »Mosquito« jagerbomber.

Fredag den 6. april 1945

Rationer af salt og kaffeerstatning er blevet sat yderligere ned i det nye kvartal, hvilket betyder, at der virkeligt vil blive mangel på disse to ting, der før var nok af.

Lørdag den 7. april 1945

De flyvere, der fløj herover forleden, havde til opgave at sænke en tysk konvoj i Kattegat.

Søndag den 8. april 1945

Der står en hård kamp om Wien, som forsvares af tyske SS-tropper. Russerne er dog trængt ind i byen flere steder.

Vejret har været dårligt i dag, men jeg har alligevel gået en lang tur i klitterne.

Mandag den 9. april 1945

På denne sørgemindedag er der vel mere glæde i sindet end sorg, thi nu ved vi, at det er den sidste 9. april under tysk besættelse, og har vi, end i de sidste år, hver 9. april håbet på, at den skulle blive den sidste under tysk herredømme, så behøver vi i dag ikke at sige, at vi har grund til at håbe, det bliver den sidste, nu ved vi det fuldt og fast, det BLIVER den sidste. Men ingen vil nægte, at det har været 5 onde uudholdelige og dystre år, som dog har styrket danskhedens indlysende sammenhold mellem alle danske, så Danmark i dag er så dansk som vel aldrig før.

Jeg synes ikke, vi kan mindes den 9. april uden at tænke på den 29. august 1943, thi da var det jo først, vi for alvor gik aktiv ind i den kamp, der sikrede os en plads blandt de allierede nationer.

I dagens anledning har der i England været afholdt en mindegudstjeneste i Westminster Abbey, og en række diplomater har sendt hilsener

til Danmark, bl.a. udenrigsminister Anthony Eden.

Tirsdag den 10. april 1945

Sabotørerne er også meget aktive her i Thy. Næsten hver nat bliver jernbanen sprængt adskillige steder, hvilket bevirker, at togene sjældent kører.

Onsdag den 11. april 1945

I forgårs aften gik tyskerne amok, da skinnerne ved Dragsbæk blev sprængt. De skød vildt omkring i gaderne, og sårede en ældre mand.

Coburg og Hannover er faldet, og Wien er næsten rensat for tyskere.

Torsdag den 12. april 1945

Wien er faldet.

Fredag den 13. april 1945

Præsident Roosevelt er død, - denne rystende meddelelse kom i middags over BBC. Han døde pludselig af en hjerneblødning i går eftermiddags, knap 63 år gammel. Mens præsidenten sad i en lænestol, og en kendt kunstner var ved at tegne ham, klagede han pludselig over stærke smerter i baghovedet. To minutter efter var han bevidstløs, og 3 timer senere døde han.

Budskabet om hans død spredtes i løbet af få minutter over hele USA, og selv biograferne standsede midt under forestillingerne for at give meddelelse om præsidentens død. Også på Vestfronten rygtedes det sørgelige budskab tidligt.

Den nye præsident er vicepræsident og hedder Truman. Han er taget i ed og bliver USA's 38. præsident.

Lørdag den 14. april 1945

Roosevelts død optager sindene stort, og sørgelig er det, at han skulle dø nu, da sejrns triumf skal fejres, thi den 2. verdenskrigs slutning er nær.

Søndag den 15. april 1945

Da Carl ligger på sygehuset for at blive opereret for brok, har jeg fået hans ølration på 15 pilsnere. Ja ingenting er så galt, at det ikke er godt for noget.

Mandag den 16. april 1945

Jeg har været i skoven efter udhugst i dag og hjulpet bedstefar med at reparere havegærdet.

Tirsdag den 17. april 1945

Magdeburg er faldet.

Onsdag den 18. april 1945

Helgoland er blevet bombarderet af ca. 1000 bombemaskiner.

Torsdag den 19. april 1945

Lüneburg er faldet.

Fredag den 20. april 1945

Russerne meddeler nu officielt, at angrebet på Berlin er begyndt, og kampene betegnes som de hidtil hårdeste under krigen.

Christmas Møllers søn, løjtnant Jakob Christmas Møller er faldet på Vestfronten den 9. april. Han havde kun den ene søn.

Hitler kan i dag »fejre« sin 56. og sikkert sidste fødselsdag.

Lørdag den 21. april 1945

Der er spænding i luften i disse krigens sidste dage. Folk sanser næsten ikke andet end frontbegivenhederne, krigen, sabotagen, frihedskæmperne og det tyske forsvar. Det er næsten det eneste, der diskuteres. Vi var i dag vidne til nye, store overflyvninger.

Søndag den 22. april 1945

Efter at have indtaget 8 byer tæt ved Berlin, er russerne nu trængt ind i rigshovedstadens forstæder. Royal Air Force bombarderer byen uafsladelig, og russerne sender ustandselig dødbbringende granater ind over den. De russiske tanks rykker frem så tætte og talrige, at de danner en ubrydelig mur.

Nürnberg og Stuttgart er faldet.

Hver lørdag kommer der mange tyske flygtninge herud for at spise på pensionatet eller hos soldaterne på batteriet.

Bland de mange tyske piger man ser, er en køn pige et sjældent syn, for langt de fleste er grimme og underernærede.

Jeg har lige læst to spændende bøger: »Afsporet ungdom« og »Vi er ungdommen«.

Mandag den 23. april 1945

Russerne kæmper sig støt fremad i rigshovedstaden, og i dag vajer den røde fane over adskillige af Berlins forstæder.

Ungarnske tropper i København gjorde i søndags oprør/mytteri, da de fik at vide, at de skulle til fronten. Under de opståede kampe, dræbtes 7 danskere, da de kom ud i kuglereggen.

Tirsdag den 24. april 1945

Berlin er næsten helt omringet, og fra Sverige meldtes, at Potsdam er faldet. Tyskerne har igen henrettet en del danskere, men foruden officielle hændelser, begår de hver uge mange mord, almindeligvis udføres disse mord af Hipokorpset, der udelukkende består af brutale landsforrædere, som tyskerne har givet våben og uniformer. Det tynder daglig ud af stikkerne, senest er 6 blevet likvideret, og for nylig blev chefen for Hipokorpset skudt. Hans nærmeste medarbejder led samme skæbne.

Robert er hjemme for tiden for at plukke revlinglyng sammen med to unge fiskere, da der for tiden intet fiskeri er.

Onsdag den 25. april 1945

Jeg har lige skudt Thorvald Iversens gamle hund, og skal nu af sted til Morup Mølle Kro sammen med far og lærer Refstrup, da far har inviteret på stegte ål.

Torsdag den 26. april 1945

Det blev en rigtig god aften i Morup Mølle. Vi kom i selskab med værten Jes Jessen, smed Nielsen, Niels Lykke, Jens Back og Anton Fink. Der var nok af alt, både af det flydende og af ål. Da det blev lukketid, flyttede vi ind på værtens kontor, hvor far, værten, smeden og læreren gav sig til at spille kort.

Da de cyklede hjem, var læreren så uheldig at vælte med cyklen, men slap med kun små skrammer. Vores tidligere lærer, H. J. Christiansen kunne godt ind imellem lide en lille en til næsen, men han bandede dog ikke, og han ville gerne spille kort. Refstrup derimod nyder aldrig spiritus, nej han skylder det ned i halsen nærmest, og han bandede og svovlede hele af-

tenen, og det var ikke de mest sarte eder han anvendte.

Store Bededag, fredag den 27. april 1945

De allieredes vest- og østhære er mødtes i Tysklands hjerte, denne meddelelse blev givet af BBC i dag, og de tre store statsoverhoveder udsendte i den anledning hver et budskab. Vi hørte Churchills stemme.

Mussolini er blevet taget til fange af patrioter, da han forsøgte at komme ind i Svejts. Lad os håbe, at han ikke undslipper denne gang.

Göring har trukket sig tilbage og angiver som grund, at han lider af en hjertefejl.

Lørdag den 28. april 1945

Himler, har tilbudt England og USA betingelsesløs kapitulation, men tilbuddet gælder ikke Rusland, så de andre kan selvsagt ikke tage imod det.

Søndag den 29. april 1945

Mussolini er blevet henrettet af patrioter, hans lig er blevet udstillet i Milano, hvor det hænger på en tankstation med hovedet nedad. Samtidig blev hans elskerinde Clara Petacci også skudt. Under dem er der anbragt et skilt, hvorpå der står: »Retfærdigheden er sket fyldest«.

Det svirrer i disse dage med alle mulige rygter. Således siges der, at Hitler er ramt af et slagtilfælde og kun har få timer tilbage.

Mandag den 30. april 1945

Et ubekræftet rygte vil vide, at Hitler døde i går eftermiddag i en betonfæstning i Berlin. Man må ikke tage meddelelsen for andet, end det den er, et ubekræftet rygte. Et andet rygte påstår, at Hitler befinder sig her i Danmark, men det tror jeg dog næppe. - Et tredje rygte siger, at Himler har tilbudt kapitulation til alle tre stormagter, men som nævnt, rygterne svirrer, og selv kvinder, der før var uinteresserede i pressemeddelelser, lytter nu ivrigt med.

Tirsdag den 1. maj 1945

De allierede står nu kun 40 kilometer fra Lübeck og har omringet Hamburg.

Jylland vil således snart være helt afskåret.

Onsdag den 2. maj 1945

Hitler er død. Meddelelsen herom er officielt blevet givet over den tyske radio, der meddelte at han er faldet på sin post i går eftermiddag i spidsen for sine tropper. Sandheden er dog sikkert, at han er død af en hjerneblødning eller han har skudt sig selv. - Meddelelsen om denne forbryder og masse-morders død, blev modtaget med stor glæde af alle danske. Han efterfølges af storadmiral Dönitz, der opfordrer til fortsat kamp. Tyskerne er begyndt at evakuere enkelte danske byer, men dette betyder ikke, at de kapitulerer omgående.

Torsdag den 3. maj 1945

Berlin er faldet, så i dag vajer den røde fane over rigshovedstadens ruiner.

Det er blevet opklaret, at Hitler begik selvmord. Göbbels og general Krebs fulgte hans eksempel. Hamburg har betingelsesløs overgivet sig.

Endvidere er Rostock, Warnemynde og Lübeck faldet, hvilket betyder, at Jylland er komplet afskåret. De tyske soldater gør sig store anstrengelser for at skaffe civilt tøj, så det er tydeligt, at de fleste ikke ønsker at kæmpe.

Fredag den 4. maj 1945

Tyskerne i Danmark har kapituleret. Under BBC's sidste udsendelse indløb denne store nyhed. - Overalt gled Dannebrog til tops på hver eneste flagstang i byen. Alle blev ovenud glade og adskillige havde tårer i øjnene af glæde. Børnene gik syngende gennem byen med flag.

Også de tyske tropper i Holland og Nordvesttyskland har overgivet sig. Kapitulationen træder i kraft i morgen kl. 8.

Festdrammene kom frem, hvor man havde sådanne, og i nat fester vi.

Lørdag den 5. maj 1945

»Lykkelig den som med sit land en sådan dag oplever« som skrevet står.

Denne 5. maj er en af de mest betydningsfulde dage i danmarkshistorien, og jeg formår slet ikke at skildre stemningen, og alt hvad der foregår i dag. Pressens radioavis blev fri i nat, og hver halve time, er der radioavis. Ind imel-

lem synges der danske fædrelandssange og spilles dansk musik.

Kongen talte kl. 12 til det danske folk, og derefter talte statsminister Buhl. Kongens tale blev af BBC retransmitteret, så hele verden fik den at høre. Den ny regering omfatter 18 medlemmer, hvoraf de 9 ministre er fra modstandsbevægelsen. Christmas Møller bliver udenrigsminister, han er sikkert også den rette mand på denne post. General Gørtz er af feltmarskal Montgomery udnævnt, eller vel nærmere anerkendt som øverstbefalende for frihedskæmperne, som er trådt i aktion, overalt. Grænsevagten på begge sider af den dansk-tyske grænse er således overtaget af frihedskæmperne, og overalt på gaden ses de.

De lokale frihedskæmpere her ledes af plantør Ravn og dr. Therkildsen fra Bedsted. Flere steder i Thy er der blevet arresteret folk, som sympatiserede med tyskerne. I Århus kæmpedes 3 timer mod Gestapo, som måtte bukke under.

Der er megen uro i dag, og i København alene er 63 personer blevet dræbt, velsagtens nazister.

Frihedskæmperne har udstedt udgangsforbud i flere byer, også i Thisted er der meget uroligt.

Den Danske Brigade fra Sverige bliver fragtet over i dag.

Jubelen i København og andre byer har været ubeskrivelig i dag. Overalt flages der med Dannebrog og de allieredes flag, og selv herude er der ikke et hus, der ikke flager, selvom mange ingen flagstang har. Flaget stikkes så ud af et loftsvindue. Fra kl. 8 til 9 ringede samtlige Danmarks kirkeklokker freden ind. Mørklægningen er hævet, men det vil vare nogen tid, inden man bliver helt fortrolig dermed, thi over 5 lange år har den varet, men nu risikerer man altså ikke mere, at man får en bøde, eller der bliver skudt ind gennem vinduet, dersom man lader lyset skinne ud.

Så blev tyskerne endelig de små, og hvor er de sleske og bange nu. Jeg nåede altså ikke at blive frihedskæmper, men kan det lade sig gøre, melder jeg mig frivillig til kampen mod Japan.

Søndag den 6. maj 1945

Vi har igen oplevet en mageløs festdag med festgudstjenester i alle landets kirker.

Der er i dag kamp og uro mange steder, idet Hipo og Gestapo ikke vil overgive sig godvillig.

Det går meget langsomt med englændernes march op gennem Jylland, og tyskerne venter med utålmodighed på dem.

Vi har været i Morup Mølle i eftermiddags og i aften. Det var Magnus, Sigfred, Erling og mig der var dernede for at fejre freden.

Mandag den 7. maj 1945

Krigen i Europa er endt. Tyskland har overgivet sig uden betingelser til de tre stormagter. Flagene gik atter til tops i aften.

Det har været herligt at læse de første frie aviser, hvori sandheden nu atter kan læses.

Blandt de 14 frihedskæmpere, der faldt i Odense, er bokseren Einer Agerholm, som er Thybo.

Tirsdag den 8. maj 1945

I dag kl. 12 ophørte krigen i Europa. I dagens anledning har vi hørt Churchill og kong George tale.

Der flages overalt, og dagen bliver fejret som helligdag fra kl. 12. Kirkeklokkerne ringer freden ind og sejrstrømmerne drøner. Der er jubel overalt i de allierede lande, en jubel som ingen har oplevet magen til.

Christmas Møller, som nu er vendt tilbage, holdt i aften en glimrende tale over Danmarks Radio.

Der har været flere frihedskæmpere herude i dag. I Svankær afvæbnede de en tysker, der bar maskinpistol.

Esther er kommet hjem, da skolerne holder fri i morgen.

Mandag den 9. maj 1945

Som påskønnelse for freden holdes der i dag helligdag i alle de allierede nationer, og således også i Danmark. - Flagene er igen oppe, og vi lukkede kl. 13.

Rigsdagen er blevet åbnet, og kongen holdt festtalen.

De første engelske soldater er ankommet til København under stor jubel.

For første gang i lange tider har jeg været ved havet. Nu kan vi gå derned uden at blive stoppet

ved bommen og blive afkrævet Ausweis, som jo de færreste havde.

Strandfogederne behøver ikke længere at spørge tyskerne om forlov til at gå på patrulje på stranden.

Kristi Himmelfartsdag torsdag den 10. maj 1945

Russerne har gjort landgang på Bornholm og arbejder sammen med frihedskæmperne på at afvæbne tyskerne, der vil blive ført bort som krigsfanger.

Desværre er Rønne og Nekso blevet delvis ødelagt under russernes bombardement, som blev foretaget, fordi tyskerne ikke respekterede kapitulationsbetingelserne, men blev ved med at skyde på russiske flyvere.

Jeg har i dag grundigt undersøgt alle de af tyskerne efterladte befæstningsanlæg, og dette var meget interessant.

Fredag den 11. maj 1945

Tyskerne rømmer langsomt deres stillinger, men englænderne ser vi intet til heroppe, der er dog kommet nogle til København, og de blev modtaget med fantastisk jubel.

Lørdag den 12. maj 1945

Feltmarskal Montgomery kom i dag til København, hvor han var i audiens hos kongen.

Montgomerys kørsel gennem København formede sig som et triumftog.

Søndag den 13. maj 1945

De fleste tyskere er nu rejst herfra Lyngby, og frihedskæmperne står vagt ved stillingerne.

Vi har haft 23° varme i dag, hvilket er det højeste i dette forår.

Sammen med en del andre unge, har jeg været på havet i en pram.

Mandag den 14. maj 1945

Görling vil nu komme for en krigsret. Desværre er Himler ikke fanget endnu.

Vi havde et ret voldsomt tordenvejr i nat.

Tirsdag den 15. maj 1945

De 7 tyskere, der er blevet tilbage på batteriet får for alvor at føle, at de er de små. De må

trygle frihedskæmperne om at få lov til at købe mælk hos os, da vi ikke må udlevere noget til dem, uden at de har tilladelse fra frihedskæmperne til at købe noget.

De tyske flygtningekvinder må heller ikke besøge soldaterne mere - og omvendt.

Frihedskæmperne drev således forleden soldaterne ud af flygtningebarakkerne i Svankær, skønt de var gået i seng med kvinderne.

I dag har de 7 soldater her på batteriet imidlertid smuglet 7 kvinder op til sig. Det foregik på den måde, at de pakkede dem ind i tæpper og dækkede vognen til med en presenning, hvorefter de kørte med dem, og selv gik bagefter vognen.

Viggo Kruse opdagede rent tilfældigt fidusen, men om frihedskæmperne har fået det at vide, ved jeg ikke, det har de nok ikke.

Onsdag den 16. maj 1945

Der skal nu indkaldes 10.000 danske soldater, men hvornår vi skal på session, har der ikke været noget om endnu.

Torsdag den 17. maj 1945

Det er spændende at læse aviser nu, idet aviserne bringer referater af afhøringerne af landsforræderne.

Jeg går fremdeles mine aftenture på 5 km. hver aften. Jeg går til Lejbak, og dette er over halvvejen til Svankær.

Fredag den 18. maj 1945

De foragtelige hjemmetyskere har det ikke godt nu.

De får danskernes ringeagt at føle. De tyske gadeskilte i Tønder blev således revet ned under danskernes store jubel.

Jeg skriver med en ny pen, som jeg meget dårligt kan skrive med. (*Bem. af Knud M. Nielsen, - ja, det ses tydeligt, at skriften er endnu mere utydelig og ulæselig.*)

Lørdag den 19. maj 1945

Det danske mindretal i Sydslesvig, der tæller ca. 12.000, vil gøre krav om grænseflytning, men dette krav imødekommer regeringen vel sagtens ikke.

Pinsedag Søndag den 20. maj 1945

Den engelske flyver, tyskerne har begravet på signalbakken, blev i dag hædret ved en mindehøjtidelighed, hvori de lokale frihedskæmpere samt næsten hele Lyngbys mandlige befolkning deltog. Plantør Ravn, smedemester Nielsen, Morup Mølle, sognerådsformand Niels Søndergaard samt Niels Sørensen, Lyngby talte. Der blev nedlagt adskillige kranser.

2. Pinsedag, mandag den 21. maj 1945

Mange af mine kammerater vil nu blive indkaldt til militæret, men der foreligger intet om, hvornår der skal være session.

Vejret har været fint, og jeg har opholdt mig ude det meste af dagen.

Tirsdag den 22. maj 1945

Løjtnant Siegmann, der har ansvaret for afbrændingen af batteriet, er nu anholdt og fængslet.

Onsdag den 23. maj 1945

Vi får mange hummere for tiden. I aften har vi fået to, der tilsammen vejede 8 pund, vi gav kun 8 kr. for dem, hvilket vel ikke engang er halv pris.

Krabbeklør får vi også mange af, de er ganske gratis, og smager næsten lige så godt som hummerne.

Torsdag den 24. maj 1945

Stikkeren fra Hurup, der har medvirket ved stikkeriet af Peder Mikkelsen, er blevet fanget. - Jeg har været ved at tælle rationeringsmærker i aften. Nu har vi 9 forskellige slags at holde rede på.

Fredag den 25. maj 1945

Himler, har begået selvmord, og hermed er den mand, der havde over 5 millioner menneskeliv på samvittigheden, foruden alle dem han har pint og plaget, endelig selv død.

Lørdag den 26. maj 1945

De sidste tyskere forlod i dag Lyngby, og det var med glæde og lettelse, vi så dem traske østerud af byen. Frihedskæmperne har overtaget vagten på batteriet, og en kaptajn fra brigaden har været herude.

Søndag den 27. maj 1945

Bandeføreren Brøndum har nu tilstået over 30 clearingmord. Tokio er nu næsten jævnet med jorden, men hvor har de små gule djævlé godt af at mærke, at den hvide mand kan ordne dem, selv om de er nok så grusomme.

Tirsdag den 29. maj 1945

Uroen i Syrien er stor, og mange steder er det kommet til kamphandlinger.

Der dræbes næsten dagligt frihedskæmpere ved vådeskudsulykker. I Thisted er en søn af overbetjent Grønkjær blevet dræbt.

Onsdag den 30. maj 1945

Den nye straffelov er nu blevet vedtaget i folketetinget med 127 mod 0, - fem undlod at stemme. Blandt disse fem var selvfølgelig retsstatsmanden Oluf Pedersen, der i disse dage har gjort sig forhadet, ved at være modstander af dødsstraffen, thi ingen normal dansker kan udholde den tanke, at staten skulle have Brøndum og hans ligesindede at føde på, til de ved en naturlig død går til helvede. En kugle til sådanne forrædere er, hvad folk forlanger.

Torsdag den 31. maj 1945

I dag er der ved stranden inddrevet liget af en tysk marinesoldat. Alt kød på hovedet var væk, men det er nok mågerne skyld i, da liget ellers ikke var særligt opløst.

Fredag den 1. juni 1945

I dag kom englænderne til byen i to panservogne, hvori der var i alt 5 soldater. Det var de såkaldte »ørkenrotter« i den rigtige uniform og med montgommeryhuer. De gjorde holdt ved butikken og spurgte om vej til batteriet, og da de spurgte mig, om jeg ikke ville køre med og vise dem vej, sprang jeg selvfølgelig straks på den forreste af vognene. - Noget engelsk kan jeg jo, men samtalen gik først helt glat, da vi begyndte at snakke tysk. Vi var så rundt overalt på batteriet, og jeg havde nok at gøre med at være tolk mellem frihedskæmperne og englænderne. Det var hele tiden den engelske officer, jeg snakkede med, og det eneste han kunne sige på dansk var »frihedskæmpere« og »mange tak«.

Cigaretter havde de nok af, og jeg hjalp dem af med 4.

Da vi kom tilbage til byen, var alle flag oppe, og en mængde blomster blev kastet op på vognene, der i forvejen var pyntet med blomster og flag. Jeg lagde mærke til, at soldaterne havde danske kongemblemer, og hvor var disse soldater nogle herlige rolige gutter sammenlignet med de brovtende og storkæftede tyskere.

Lørdag den 2. juni 1945

I aften driver der igen et lig i havet tæt inde under land, så det kommer nok først i land i Stenbjerg.

(Bem. af Knud Madsen Nielsen: Min bror havde besluttet at bruge noget af sin sommerferie til på cykel at besøge flere danske købstæder, og følgende er uddrag af hans rejse med cykel og af og til tog. Desuden vil jeg herefter undlade at bringe alle sider af hans dagbog, som han skrev helt til 1948, men kun skrive det, som har særlig interesse, historisk set).

Søndag den 3. juni 1945

Jeg har nu alt parat til afrejsen i morgen, og jeg agter at starte fra Lyngby kl. 6. Det ser ikke godt ud med vejret, men det kan jo ændre sig inden i morgen.

Jeg har fået 10 engelske cigaretter i bytte for 10 danske af Lars Kruse, der jo har været i England og der fået cigaretter, tobak, kakao og kaffe med hjem.

Herning, mandag den 4. juni 1945

Selvfølgelig kom jeg til at cykle i regnvejr, det begyndte dog først så småt, da jeg kom til Bedsted, jeg troede ikke, det blev til noget, men jeg var våd inden jeg kom til Hurup. På Draget blev det så slemt, at jeg stod i læ i over en time.

Da jeg var kommet over Oddesundbroen, var jeg gennemvåd. Lidt uden for Humlum kom vognmand Jens Back fra Svankær imidlertid kørende med brunkulsarbejdere, deriblandt Sigfred Jensen, Aage Kjærgaard samt Chr. Leed med kone og barn. Jeg kom så op at køre. I Struer spiste vi på et hotel og tog videre med tog. Da vi kom til Herning, steg Aage og jeg af. Det viste sig, at det var umuligt at skaffe logi,

men heldigvis traf vi sammen med hotel Eydes overtjener, som Aage kender. Han lovede mig så et værelse, skønt jeg havde fået nej engang før den dag.

Tirsdag den 5. juni 1945

På denne første Grundlovsdag efter befrielsen, har der været en masse mennesker i Herning, og grundlovsfesten i anlægget blev vellykket. Herning er en rigtig jysk by, og om det så er stuepigerne her på Hernings fineste hotel, så snakker de jysk.

Varde, onsdag den 6. juni 1945

Kl. ca.15 tog jeg fra Herning, og først kl. 20 kom jeg til Varde pr. tog. Regnen forhindrede mig nemlig i at cykle.

Jeg gik straks op på kroen »Scandinavia«, som ejes af Aages moster, Jette, for at hilse på Aage, som sad inde i stuen og hørte radio. Vi snakkede så sammen hele aftenen, og Jette beværte mig og tilbød mig et værelse. Ikke så meget som en øre ville hun have for det, og det blot fordi jeg kendte Aage. Det kan man kalde gæstfrihed. - Aage bestiller ingenting nu, undtagen at køre med øl engang imellem.

Esbjerg torsdag den 7. juni 1945

Jeg har været rundt i byen det meste af dagen, og her er meget at se på, også af ødelæggelse, thi en mængde ruder er blevet knust, idet 5000 landminer eksploderede lige uden for Esbjerg i formiddag. 7 personer, deraf 4 danskere dræbtes, men ligene kan ikke findes, da de er helt pulveriserede. Træer i nærheden af eksplosionsstedet er rykket op med rode, og tribunen på stadion er næsten blæst omkuld. Jeg var endnu i Varde, da eksplosionen indtraf, og braget hørtes meget tydeligt. Jeg har været til en festlig fodboldkamp på stadion mellem frihedskæmpere og englændere. De førstnævnte vandt for-tjent 3-1 i en virkelig god kamp.

Tønder fredag den 8. juni 1945

Jeg har haft en interessant dag og gik rundt i Tønder og Møgeltønder, som er en sjov gammel by. Mange af Tønders tysksindede indbyggere er internerede, men man mærker alligevel

tyskheden i byen, skønt jo langt de fleste taler dansk.

Sønderborg lørdag den 9. juni 1945

Denne dag, i Sønderborg og omegn, har været den mest interessante, jeg hidtil har haft i min ferie. Jeg har beset Dybbøl Mølle, skanserne og det alt sammen, og det var virkelig interessant, særlig når man ved, at ens oldefar, Niels Therkildsen fra Lodbjerg, har kæmpet i disse skanser. - Poul Pedersen fra Handrup, som jeg jo kendte og har snakket med, var også med ved Dybbøl den 18. april 1864.

På adskillige af gravstenene på kirkegården står der tysk tekst. På de nyere gravstene står der dog som regel dansk tekst, thi tyskheden er på tilbagegang i Nordslesvig, og i øjeblikket udmeldes adskillige børn af de tyske skoler og indmeldes i danske skoler.

Haderslev søndag den 10. juni 1945

Nu har jeg været i Tyskland, selv om det kun var få meter fra grænsen. Ved Kruså kunne jeg ikke engang få lov til at komme til grænsen, men så tog jeg til Padborg, hvor jeg passerede en bom. Da jeg så var gået nogle meter traf jeg imidlertid grænsevagterne, der spurgte, om jeg var klar over, at jeg var i Tyskland. Jeg sagde, at jeg ganske vist havde skrævet over en bom, men at jeg ikke var klar over, at det var grænsebommen. De sagde, at de havde ret til at arrestere mig, men jeg sagde, at de burde passe deres vagt. De havde nemlig siddet og halvsovet bag nogle træer, og havde derfor ikke set mig. - Vagterne var nu ellers meget gemtlige, og ville ikke gøre mig noget, men jeg måtte jo trække mig tilbage. - Ved Kruså kommer der bestandig tyskere, såvel mænd som kvinder. Kvinderne bliver sendt til Oksbøl lejren, og mændene bliver interneret. De tyske soldater, der kom, mens jeg var der,

blev sat til at rense grøfter op, og hvor så de elendige ud, når de gik i grøfterne og samlede affald op. Fra Kruså cyklede jeg til Åbenrå og derefter til Haderslev, hvor jeg overnattede.

Horsens mandag den 11. juni 1945

Jeg har cyklet fra Haderslev og hertil i dag, og

heldigvis har vejret været godt, men nu er jeg også ved at være solbrændt. Jeg bor på Jørgensens Hotel, som er et meget fint hotel.

Århus tirsdag den 12. juni 1945

Da jeg ved middagstid kom til Skanderborg, begyndte det at regne og tordne. Jeg tog derfor med toget til Århus, og befinder mig nu i Jyllands hovedstad, der med forstæder har omkring 135.000 indbyggere.

Onsdag den 13. juni 1945

Jeg har rigtig set mig om i Århus, og nu vil jeg til at søge plads, thi man kan jo ikke blive gående hjemme alle dage.

Lyngby lørdag den 16. juni 1945

Jeg rejste fra Århus ved 7-tiden i morges, og er først hjemme nu, da klokken er over midnat. Det har været en drøj tur fra Bedsted, thi det er koldt og blæser meget.

Tirsdag den 19. juni 1945

Lyngby er blevet en rolig by nu. De eneste fremmede, der er her, er frihedskæmperne. Signe er i aften til bryllupsgilde hos Svend Nielsen og Thea Wodstrup, der blev gift i søndags.

Onsdag den 20. juni 1945

Jeg har i dag badet for første gang i år, men nu har vi også sommer. Jeg har dog været i bad mange gange i vinter, idet jeg bader mindst to gange hver måned, og det er meget herude, hvor man må varme vandet i komfur og kedel, og benytte en vaskebalje som badekar.

Johanne er kommet hjem fra sygehuset, men hun går og taler dårligt.

Torsdag den 21. juni 1945

Man mener nu at være helt klar over, at Hitler og hans elskerinde døde den 1. maj.

De blev gift sidst i april. Folk har ellers altid sagt, at Hitler aldrig ville giftes, men det må jo så være løgn.

Folketingsmand Oluf Pedersen og kirkeminister Arne Sørensen har haft et vældigt opgør i Folketinget i dag, idet Oluf Pedersen beskyldte Arne Sørensen for forskellige ting.

Den lille Oluf Pedersen er nemlig blevet så modig nu, da der ikke er nogen fare ved at sige sin mening, men da besættelsen stod på, holdt han sig rolig i lænestolen og lod Arne Sørensen og ligesindede kæmpe også for hans frigørelse. Det er ikke mænd af Oluf Pedersens type vi har brug for i Danmark nu. Lad dem blive i lænestolene, hvor de var, da Danmark kæmpede mod tyranni og undertrykkelse.

Søndag den 24. juni 1945

Landskampen i Stockholm endte med dansk sejr 2-1.

Jeg har været ude på batteriet i dag, og jeg så alt, hvad der var værd at se, og skød med rifler og signalpistol.

Moster og Arnold har besøgt os i dag.

Vi havde et ordentlig sankthansbål i aften, men vejret var dårligt. - De sidste 5 år har vi ikke kunnet holde sankthansbål, da ilden skulle være slukket ved den tid, man almindeligvis tænder bålet.

Mandag den 25. juni 1945

Frihedskæmperne på batteriet er nu blevet afløst af dragoner. - Børnene er på udflugt til Ashøje, og mor og Esther er med. Esther blev nr. 1 til eksamen i 2. real, og har omtrent ug i gennemsnit.

Tirsdag den 26. juni 1945

Udenrigsminister Christmas Møller vil tale ved et folkestævne på Ashøje på søndag, så nu må vi håbe, at vejret bliver godt.

Onsdag den 27. juni 1945

En mand fra Hurup har nu indrømmet, at han har været stikker.

Torsdag den 28. juni 1945

Der er i dag sket en tragisk vådeskudsulykke, idet forvalter, Bertel P. Ifversen, Lyngholm, har mistet livet, pga. en defekt maskinpistol.

Lørdag den 30. juni 1945

Det er nogle flinke soldater, vi har fået herud. Vi kan nemt få dem til at give os lyspatroner, som vi skyder op mod himlen med. Lyspisto-

len stjal Erling, da kystvagterne rømmede deres barak.

Søndag den 1. juli 1945

Jeg har i dag hørt Christmas Møller tale til en forsamling på ca. 7000 mennesker, og jeg må sige, at aldrig har jeg hørt eller set bedre taler. Alle var imponeret af hans talegaver, thi han siger virkelig noget, når han taler og hvilken stemme.

Efter filmen var Erling og jeg i biograf, og derefter cyklede vi hjem.

Mandag den 2. juli 1945

Bertel P. Ifversen blev i dag begravet under overvældende stor deltagelse. Følget kunne ikke nær rummes i kirken.

Tirsdag den 3. juli 1945

Ved en mineulykke i Agger er 7 mand blevet dræbt og 1 hårdt såret, men det er jo meget almindelig, at de tyske minører dræbes ved mineoptagningen.

Ikke langt fra hvor tyskerne dræbtes, skete der en sørgelig ulykke, der kostede en ung fisker livet, idet han blev knust under en ny båd, der skulle søsattes.

Onsdag den 4. juli 1945

Sortebærrerne er nu helt modne, og Esther og Knud er ude i klitterne for at plukke.

Der er endelig udsigt til, at fiskerne kan komme på havet, men nu har de også haft en lang og ufrivillig sommerferie.

Torsdag den 5. juli 1945

Den første dødsdom efter den nye straffelov er afsagt over den 19-årige stikker, Torben Wulff, der til Gestapo angav en kammerat, som derefter blev skudt.

Mandag den 9. juli 1945

For første gang i mit liv har jeg iagttaget en solformørkelse, men det er jo også meget sjældent en sådan indtræffer, den forrige var i 1921. - Der var klart solskin indtil formørkelsen begyndte, men da denne var på sit højeste, blev det køligt, fuglene gik til ro, og et besynderligt

tusmørke sænkede sig over landet. Jeg iagttog formørkelsen gennem et stykke film, og jeg kunne se tydelig, at mindst 3/4 af solen var formørket.

Tirsdag den 10. juli 1945

Nu har vi rigtig varmt badevej, og jeg benytter mig af det.

Fiskerne arbejder for tiden med at flytte ammunition og afmontere håndgranater henne på batteriet. Arbejdet er ikke ufarligt, men fiskeriet ligger jo stille, så de vil jo gerne tjene en dagløn.

Jeg har fundet forskellige fuglereder, som jeg af og til ser til. I en af dem, er der en gøgeunge, som er ved at være større end lærkerne, der tro lig bliver ved med at fodre den. I en anden rede er der 6 ællinger, men de forlader sikkert reden snart for at holde sig i vandet.

Onsdag den 11. juli 1945

I går var det 25 år siden, kongen red ind i det genvundne Sønderjylland på sin hvide hest, som det var spået. Dagen mindedes ved højtideligheder i Sønderjylland.

De tyske minørsoldater er nu stukket af fra Agger, de er åbenbart blevet bange, men det danske minørhold søger nu efter dem.

Husene her i Lyngby rystes ustandselig af eksplosioner fra landminerne, hvor meget værre vil det så ikke blive, når minerne her tæt omkring byen skal sprænges.

Signe skriver ofte hjem, men jeg tror dog ikke hun længes, det ligger vist ikke til hende, og det er jo også kun 3-4 måneder, hun skal være på husholdningsskolen i Hadsten.

Danske marinesoldater har under en ildkamp dræbt en tysk soldat i Frederikshavn.

Torsdag den 12. juli 1945

Det slesvigske spørgsmål er meget omdiskuteret for tiden, men skønt jeg selv ville stemme for Sydslesvigs indlemmelse i Danmark, så tror jeg dog næppe, at det ældgamle danske land kommer tilbage, thi vel er »Hvad kan det nytte« slagordet bandlyst af alle, men er det dog ikke netop den politik der føres, når regeringen koldt afviser folkets krav om indlemmelse?

Fredag den 13. juli 1945

De engelske tropper er nu ved at forlade landet, da de betragter deres opgave løst.

Lørdag den 14. juli 1945

Finks fra Svankær har været her i aften til spisning.

Søndag den 15. juli 1945

Denne dag har været den hidtil varmeste i år.

Mandag den 16. juli 1945

Jeg har faet plads som buffist på etablissementet »Casanova« i Svendborg til august.

Ved en eksplosionsulykke i Klitmøller er en dansk soldat blevet dræbt og to hårdt såret.

Tirsdag den 17. juli 1945

Mødet i Potsdam er nu begyndt, og verden venter i spænding på resultatet.

Onsdag den 18. juli 1945

Japan bombarderes uafsladelig fra søen og luften. - Hidtil har der meldt sig 3000 danske frivillige, men der vil sikkert melde sig mange flere. Hvis jeg kan få lejlighed til det, vil jeg også melde mig, men nu skal jeg jo først på session.

Fredag den 20. juli 1945

Nu skal pengesedlerne endelig ombyttes. Alle pengeinstitutter har således lukket fra i dag af og til mandag. Der er mange skattesnydere der er nervøse i dag, men det har de også grund til.

Knud bliver 12 år i dag og har i denne anledning haft en del gæster.

En af Esthers realskolekammerater (navnet strøget af »censuren»), har besøgt os i dag. Navnet er pænt, men pigen selv?

Lørdag den 21. juli 1945

Jeg har skudt vores hund »Struppi« i dag. Den har haft eksem eller skab på ryggen i næsten et år, og skønt vi har haft dyrlæge til den flere gange, blev dens tilstand værre og værre, og den led frygtelig af kløe, så der var ingen anden udvej.

Vi er selvfølgelig kede af at miste den, og de andre kan ikke forstå, at jeg selv kunne nænne at skyde den, men når jeg selv gør det, så ved

jeg, at det bliver gjort godt, og den døde da også øjeblikkeligt.

Mandag den 23. juli 1945

Der er et værre halloj ved seddelombytningen i dag, også jeg har været i Bedsted, for at få sedlerne ombyttet. De nye sedler er ikke nær så kønne som de gamle.

Tirsdag den 24. juli 1945

De tyske minørsoldater (kaldet »Himmelfartskommandoet») er nu ankommet hertil og

har påbegyndt opgravningen af landminerne, men endnu har vi ingen eksplosioner hørt.

Torsdag den 26. juli 1945

I dag har de første eksplosioner rystet byen.

Fredag den 27. juli 1945

Der er blevet dræbt mange mennesker ved landmineulykker de sidste par dage, således 7 tyskere ved Hirtshals, 1 ved Hanstholm og 1 ved Agger. Desuden er 4 danske arbejdere dræbt ved Lemvig.

Den danske minørkontrol er ankommet hertil, og to af dem logerer hos bedstefar.

Eksplosionerne i dag var voldsommere end i går, og det er nødvendigt at åbne døre og vinduer. Landminerne bliver samlet sammen i store dynger og et stykke tid inden de bliver bragt til eksplosion, bliver der med en signalpistol affyret en grøn lysbombe højt til himmels, så folk kan være forberedt på drønet.

Mandag den 30. juli 1945

2 tyskere er blevet dræbt af en landmine i Hanstholm, men her i Lyngby er der endnu ingen blevet dræbt.

Tirsdag den 31. juli 1945

På lørdag skal vi på session, og det er mit lønlige håb at blive taget til Livgarden, men nu får vi se hvordan det går.

Onsdag den 1. august 1945

En tysk minør er i dag blevet dræbt her i Lyngby. Han sad med en fodfolksmine mellem knæene, og da han ville desarmere den, eksploderede

den. Den har nok været saboteret fra våbenfabrikken af, hvilket egentlig ikke er så mærkeligt, når man tager i betragtning, hvor mange udenlandske tvangsarbejdere og krigsfanger der arbejdede i de tyske våbenfabrikker. Manden fik begge ben og højre arm revet af og døde i løbet af få minutter. De danske soldater, der stod i nærheden, kom intet til. Det er så den første tysker som har mistet livet her i Lyngby ved en mineulykke. Da minerne blev gravet ned, var der også en der blev dræbt.

(Bem. af Knud M. Nielsen: Der gik meget lang tid inden ambulancen kom fra Hurup - der skulle først en mand ind til centralen i Lyngby på cykel og tilkalde den, og dernæst køretiden fra Hurup til Lyngby, men det var ikke på grund af den lange tid, at manden døde, der var ingen ting at stille op. Men det bevirkede en ting, nemlig at tyskerne ikke ville arbejde med mineoptagningen, undtagen der hver morgen kom en ambulance og holdt klar på batteriet mens arbejdet foregik, og således blev det. Ved den ovennævnte ulykke havde det som nævnt ikke hjulpet manden, men ved den slags ulykker kunne der ofte være sårede af de nærmeststående soldater, så deres krav var absolut rimeligt, så nu kom der hver morgen og en ambulance derud).

Torsdag den 2. august 1945

Erling var i går i Thisted og tog derefter med Knud og Arne til Morup Mølle Kro og derefter til Svankær, hvor de indtog medbragte varer, mest i flydende form. Fulde blev de, ja endog så fulde, at de gik østen ind i flygtningebarakkerne og opskræmte kvinderne, hvorefter de forsvandt. CB-vagterne, der gik vagt ude på vejen blev først alarmeret, da kvinderne begyndte at skrig. Sagen er nu anmeldt til politiet og kan blive ganske alvorlig.

Fredag den 3. august 1945

To tyskere er i dag blevet dræbt ved en mineulykke i Agger.

Lørdag den 4. august 1945

Så er det sessionsdag. Vi startede i morges i bil herfra. I Svankær kom Jørgen Fink og Vagn Larsen med sognefogeden op at køre. - Kl. 9 var vi afklædt og kom ind i sessionslokalet, og

glad blev jeg, da udskrivningschefen efter endt undersøgelse, sagde at jeg var udskrevet til Livgarden til indkaldelse den 2. november. Jørgen Fink blev også udtaget til livgarden. Erling til ingeniørregimentet og Vagn Larsen blev kasseret. - Vi var i alt 8 fra vores lægd, og de 6 blev taget til tjeneste. Den anden, der blev kasseret, var undermåler, idet han kun måler 161 cm., og mindstemålet er 162 cm.

Carl har fået sin spiritusration i dag, så i aften fejrer vi den heldige sessionsdag. Jørgen Fink tog til Thisted for at fejre den. To tyskere er blevet dræbt ved Stenbjerg i dag.

Der skal nu fart over mineoptagningen, derfor har man tvangsudskrevet 1000 tyske soldater til det farlige arbejde, og der kommer ca. 60 af dem hertil. De har ikke meget forstand på miner, så det kan let blive et blodigt foretagende. De er dog også gået i gang med at lave bærer, og en ambulance skal holde ved minefeltet, mens de arbejder.

Søndag den 5. august 1945

Bedstefar siger, at jeg er den første værnepligtige, der nogensinde er udtaget til Livgarden siden byen blev grundlagt i 1864. Han blev også selv udtaget til garden, men sognefogeden fik det lavet sådan, at han blev udskrevet til marinen, gartetjenesten var jo dengang på 22 måneder, og Thøger Sørensen, Agger, som kaldtes Thøger Konge, havde en enestående magt og indflydelse på alt, hvad han havde med at gøre. Min bedstefar var dengang karl hos Thøger Sørensen, og ville helst være fri for den lange soldatertjeneste.

(Bem. af Knud M. Nielsen: Min bror blev aldrig indkaldt til livgarden, men blev flyttet til 3. regiment i Viborg, hvad der var en skuffelse for ham. Ved indkaldelsen gjorde han sig bemærket den første dag, fordi han medbragte sin egen hovedpude, hvad der ikke var almindelig, og det måtte han høre meget for fra befalingsmændene, men det var ikke forbudt, og han var så stædig, at han sov med sin egen hovedpude gennem hele tjenesten. Han gjorde sig også bemærket på anden måde. En dag inde i barakken fumlede han med sin maskinpistol og affyrede 3 skud ind gennem væggen skråt op og ind i loftet i det tilstødende rum, hvor en

løjtnant sad. Denne kom farende, hvid af gipsstøv, og ville vide, hvem der havde skudt. Den slags var der fast takst for, nemlig tre dage i kachotten på vand og brød. Ordren lød: To mand bajonetten på og før ham til arresten. Desværre havde skuddene ramt et maleri hvor motivet var et skib, som blev hårdt ramt, og Christian skulle erstatte maleriet, prisen blev sat til 500 kr. Det blev han jo nødt til at betale, men han forlangte at få maleriet, nu da han havde betalt for det, og det fik han. Vi havde det hjemme på væggen i mange år, nu ved jeg ikke, hvor det er).

Mandag den 6. august 1945 (Svendborg)

Jeg tog hjemmefra kl. 3 og var i Svendborg kl. 16 for at tiltræde min nye plads. Fra Bedsted til Odense rejste jeg sammen med Anton og Jørgen Fink, der ville til København. Jeg kan imidlertid godt tage og rejse hjem igen, thi da jeg fortalte manden, at jeg skulle indkaldes den 2. november, erklærede han, at så havde han ingen interesse i at ansætte mig, da han plejede at have sine ansatte i 4 år eller mere ad gangen, men han var ellers meget flink og gav mig 20 kr. at rejse hjem for. Nu gider jeg såmænd ikke søge plads for de tre måneder, der er til, jeg skal indkaldes, og de vil også hellere end gerne beholde mig derhjemme.

Tirsdag den 7. august 1945

Jeg befinder mig fremdeles i Svendborg, men påbegynder hjemrejsen nu kl. 20. Hvor er der ualmindelig meget frugt, og hvor er det billigt her i Svendborg, men frugttræerne er jo også talrige her på Fyn.

Onsdag den 8. august 1945

Jeg har ikke været i seng, men har rejst hele natten og var først hjemme kl. 18.

Torsdag den 9. august 1945

Atombomben er opfundet, og dette betegner den største revolution i krigshistorien, siden krudtet blev opfundet. Bomben er blevet anvendt mod den japanske by Hiroshima med over 300.000 indbyggere, og denne lille bombe, som kun har en ladning på 2 kg. ødelagde 60 procent af byen og næsten alle indbyggere

døde. Den verdensberømte danske professor, Niels Bohr, har bidraget væsentlig til opgavens løsning.

Der åbner sig nu nye fantastiske perspektiver for krigsførelsen og industrien. Rusland har erklæret Japan krig og er gået over grænsen ved Manchuriet.

Fredag den 10. august 1945

Den anden atombombe er blevet kastet. Denne gang var det byen Nagasaki, det gik ud over. Virkningen var ubeskrivelig voldsom.

Lørdag den 11. august 1945

Japans kapitulation ventes nu time for time, og der er igen spænding i luften.

Søndag den 12. august 1945

Højforæderrisagen mod Marskal Petain nærmer sig nu sin afslutning, og der er spænding om, hvilken dom han får.

Mandag den 13. august 1945

Af de 60 tyskere, der kom hertil for at tage miner op, er kun de 14 tilbage. De andre var udelige på grund af skræk og nervøsitet.

To blåbærplukkere er blevet dræbt ved en sprængningsulykke ved Vangså.

Tirsdag den 14. august 1945

Hele verden venter spændt på Japans kapitulation, og mange timer vil der sikkert ikke gå, inden den er en kendsgerning.

Onsdag den 15. august 1945

Så kom den store nyhed; Japan har kapituleret. Efter 6 år eller vel nærmere 10 års krig og ufred, har vi nu fået verdensfred, og V-dagen fejres overalt. Flagene er selvfølgelig gået til tops alle steder. Marskal Petain blev dømt til døden, men på grund af hans høje alder er det dog tvivlsomt, at dommen vil blive fuldbyrdet.

Fredag den 17. august 1945

De tre, som brød ind til de tyske flygtningekvinder undgår fængsel, men en kæmpebøde undgår de ikke. Det værste er dog skammen ved at være gået derind.

Forfatterens forældre Helga og Alfred Madsen Nielsen, til tjeneste i forretningen

Mandag den 20. august 1945

Japanerne yder stadig modstand forskellige steder, men amerikanerne er nu parate til at besætte hele Japan.

Tirsdag den 21. august 1945

Robert, Jens og Ivar er nu på vej til England med fiskekutterne, så de kommer jo sikkert hjem med mange for os sjældne varer.

Onsdag den 22. august 1945

Jeg har været til bal hos de danske soldater i aften. Ballet holdtes i Kristoffers lade, og tre dygtige musikere spillede, men de tog også 90 kr. for det, så det må siges at være dyrt. Det var de danske dragoner, der afholdt ballet som en afskedsfest, da de nu snart skal rejse. Der var indforskrivet 15 unge piger fra Bedsted til festen og foruden var der naturligvis de unge piger her fra byen. Fru Hohlenberg underholdt ind i mellem med sang, og hun synger bestemt godt endnu.

Torsdag den 23. august 1945

Cirkus Miehe er for tiden i Hurup. Fru Miehe, der nu er 77 år gammel, er blevet meget alvorlig syg af en hjerneblødning.

Fredag den 24. august 1945

USA har ophævet låne- og lejeaftalen med England, hvilket er et stort slag ikke alene for dette land, men for hele den internationale handel.

I dag er der forøvet skade på Lyngby for mange tusinde kroner på grund af mine eksplosioner. Skorstene er væltet, vinduer er sprængt, gipsdække er faldet ned, understrygningen af tagstenene ligger alle steder på lofterne osv.

Befolkningen har nu henstillet til minørkontrollen, at der sprænges færre ad gangen. Det er ellers et pragtfuldt syn, når ild og røg står mange meter over klitbakkerne, og det voldsomme drøn, der følger efter, er lige ved at sprænge trommehinderne. I dag skælvede jorden og husene, og flere kvinder er ved at få nervesam-

menbrud. Næsten hele høsten står på markerne endnu, og kommer der ikke snart tørvejr, vil det koste landbruget store værdier.

Søndag den 26. august 1945

De danske soldater skød i aften efter tyskerne her i Lyngby, og ramte en af dem i benene. De har også længe trængt til at erfare, at spærretiden skal overholdes.

Mandag den 27. august 1945

Den 29. august bliver til en fridag, hvilket jeg synes er meget rimelig, thi denne dato er den mest skelsættende og stolteste under besættelsen.

Tirsdag den 28. august 1945

Fru Thyra Miehe er død, 77 år gammel.

Onsdag den 29. august 1945

Denne 29. august blev national helligdag, og vi havde lukket hele dagen.

I Ryvangen blev 106 frihedskæmpere genbegravet og højtideligheden transmitteret.

Fredag den 31. august 1945

Vi har nu fået to tyske rifler til skytteforeningen, og ammunition er der nok af, hvilket vi også benytter os af.

Lørdag den 1. september 1945

Det er i dag 6 år siden Tyskland overfaldt Polen, og hvem husker ikke hin dag.

Signe fylder 18 år i dag og kommer hjem kl. 21.

Søndag den 2. september 1945

Denne dag er blevet erklæret for den officielle V-dag, men nu har krigen jo også været i 6 år.

Mandag den 3. september 1945

I dag er det så 6 år siden England og Frankrig erklærede Tyskland krig, men ingen troede dengang, at krigen ville vare så længe.

Far fylder 49 år i dag, og vi skal i den anledning have gæster i aften.

Onsdag den 5. september 1945

Ved en sprængningsulykke i nærheden af Es-

bjerg under mineoptagning er et helt minørhold udslettet, 13 tyskere samt 3 danskere bestod holdet af. Viktor Andersen har været herude i dag for at køre ammunition bort.

Flygtningene fra Svankær er nu begyndt at flytte ud i de tomme barakker her på batteriet.

Ivar er kommet hjem efter at have været i England.

Torsdag den 6. september 1945

Flygtningene er nu ved at være herude alle sammen, og CBerne er fulgt med.

Fredag den 7. september 1945

Hele verden venter i spænding på Quislings dom, skønt ingen ret kan være i tvivl om, at han vil blive dømt til døden.

Mandag den 10. september 1945

Quisling blev som ventet dømt til døden. Jeg hørte transmissionen fra retssalen, hvilket var meget interessant.

Tirsdag den 11. september 1945

Flemming Helveg-Larsen er dømt til døden for mordet på redaktør Klemmensen.

Onsdag den 12. september 1945

Der er nu kommet tyskere herud, da den tank, der skal kontrollere minefelterne, kommer i morgen. Tanken skal køre frem og tilbage over minefelterne, så det kan opdages, om der er overset en mine eller man måske med vilje har gjort det. I starten af minerydningen skulle de tyske soldater tage hinanden i hænderne og vandre over de ryddede felter, så man var sikker på, at de ikke med overlæg havde ladet miner ligge tilbage. Men det var for makabert, så det er man gået bort fra og bruger nu et bæltekrøretøj. Der melder sig mange frivillige danske til den engelske hær, men vi, der skal indkaldes til den danske hær, må ikke melde os.

Torsdag den 13. september 1945

Venstrebladene har i den senere tid rettet stupide angreb på Christmas Møller, Danmarks største nulevende politiker, ham hele nationen er en tak skyldig. Venstrepressen fabler om, at

hans landårsregning er for stor. Ville man da, at England skulle betale hele hans ophold? Han optog jo nemlig lånet for at kunne stå økonomisk frit, så ingen skulle kunne sige, at han var i engelsk tjeneste, men talte på Danmarks vegne.

Fredag den 14. september 1945

Den konservative presse tager selvfølgelig stort til orde overfor venstrepressen, hvis forgudede Knud Kristensen slet ikke er så guddommelig, som venstre mener. Hvad udrettede han under besættelsen? - Da sabotagen satte ind, var han rørende enig med tyskerne i, at den skulle standses. - Senere under besættelsen pålagde han amtmændene at pleje selskabelig omgang med tyskerne. - Alt dette er ting, der viser, at han ingenlunde er en stor politiker, han forstår bare til hver en tid at sige det, der er nemmest, og det folk helst vil høre. Sammenlignet med Christmas Møller er han ubetydelig, selvom det skal indrømmes, at der som regel er godt indhold i hans taler.

Fredag den 21. september 1945

Det tegner ikke lyst med udenrigsministermødet i London. Molotov og Bevin slår i bordet for hinanden, og man er for alvor ved at blive klar over, hvor store uoverensstemmelserne er. - Et af de førende engelske blade skriver: »Fred, men hvor længe?« Brister freden, så kommer vi sikkert med. Udviklingen kan derfor ikke være af mindre betydning for os, der snart skal være soldat, men selvfølgelig omfattes udviklingen med interesse af alle.

Lørdag den 22. september 1945

Erling og jeg har købt en kasse øl af far, og den skal vi smage på i aften. Det er også rigtig vejr til at sidde og hygge sig med nogle gode lagerøl, thi vi har rigtig efterårsvejr med regn og storm, når vi nu får tændt lyset og rullet ned, får kortene frem, rygelse på bordet samt nogle øl, så har vi det hyggeligt. Robert er kommet hjem i dag, og jeg fik 10 engelske cigaretter af ham, han har jo lige været i England.

Mandag den 24. september

Vor radio er til reparation, og jeg savner den

meget. Vi har haft meget travlt i forretningen de sidste dage og i dag tordner det voldsomt. Der er igen blevet dræbt et par tyskere ved en mineulykke, men hellere det, end drukne i en ajlebeholder, som to karle gjorde i forgårs.

Tirsdag den 25. september 1945

Der er nu indtrådt en vis afspænding i konferencen i London.

Der gøres mange forberedelser til kongens fødselsdag. Der er heller ingen tvivl om, at vi i morgen vil opleve en enestående uhørt festdag.

Onsdag den 26. september 1945

Denne kongefødselsdag er en af de største festdage i Danmarks historie. I København er alle, der kan gå på gaden, og byens udsmykning er fantastisk. Radioens udsendelser er helt præget af festen. Kong Haakon og den svenske kronprins er kongens gæster. Det er dog ikke alene i København 75 årsdagen fejres. I hver eneste lille flække i Danmark er der fest på en eller anden måde, og overalt i verden, hvor der er danske, fejres der. I USA, England, Grønland, Færøerne og Sydslesvig samt i de øvrige nordiske lande.

Fredag den 27. september 1945

Soldaterne her i Lyngby fejrede dagen med en ordentlig drukgilde, og tog derefter til bal i Svankær.

I Bedsted var der dilettant og dans, og det var der også nogle ovre at se og være med til.

Fredag den 28. september 1945

I Hansted er to danske soldater blevet dræbt ved en eksplosionsulykke. Endnu en CB-vagt fra Svankær er blevet afskediget, så nu er de alle tre fyret, men de var jo nok heller ikke egnede til stillingen.

Lørdag den 29. september 1945

Da Ingfred Sørensen ikke kan få, hvad hun har til gode for bespisningen af soldaterne hos militæret, har hun nu nægtet at servere mere for dem. Følgen blev, at sognefogeden har tvangsindkvarteret dem rundt om i byen. Vi har fået to af dem, nemlig Esbjerg og Gin-

nerup. De er jo dragoner, og bliver kaldt efter deres hjemsted.

Søndag den 30. september 1945

Redningsstationen fejrer i dag 25 års jubilæum, skønt det er den 1. oktober, der er den egentlige jubilæumsdag. En række af redningsmandskabet talte, og bedstefar fik en buket blomster. - Han ville nok hellere have haft en pakke tobak.

Mandag den 1. oktober 1945

Det ser sort ud med udenrigskonferencen, thi der er ikke opnået enighed på noget som helst.

Ingeniør Stellfeld-Hansen og stiftamtmandsinde fru Haugen-Johansen har været her for at besigtige deres sommerhuse, Stellfelds, der tidligere var prinsessebolig om sommeren, er vel nærmest egnet til nedrivning.

Tirsdag den 2. oktober 1945

»Ginnerup« og »Esbjerg« har ikke været her til spisning i aften, da de er gået til Morup Mølle Kro. I dag har de nemlig fået penge.

Onsdag den 3. oktober 1945

Der er kommet mange nye CB-vagter herud, og de fleste af dem er fra Agger. De skal jo passe på flygtningene, men de fleste af dem har meldt sig frivillig, for at kunne pleje omgang med de unge tyske piger, og disse er jo tossede efter mænd, da de til daglig kun omgås med børn og oldinge.

Torsdag den 4. oktober 1945

I dag har vi fået de forhøjede månedlige spirationsationer. »Esbjerg« har været her i aften for at hjælpe os af med noget af det, og jeg må indrømme, at han skilte sig godt fra opgaven.

Fredag den 5. oktober 1945

Lars Kruse er blevet indlagt på Spangsberg sanatorium ved Esbjerg. Han er ikke alvorlig angrebet, men det vil dog sikkert vare nogle måneder, inden han kommer hjem.

Lørdag den 6. oktober 1945

Der er fremdeles røre om Sydslesvig, og flere og flere interesserer sig for problemet. Jeg synes

Christmas Møller i denne sag indtager en meget negativ holdning. Han har ellers hidtil vist sig som en fremragende politiker af stort format, men tager han nu forkert i denne vigtige sag, så går jo noget, ja det meste af glansen af ham.

Søndag den 7. oktober 1945

Erling og jeg skal på jagt i Istrup hos Svendsen i dag, og vi tager af sted kl. 1. Vi medbringer lidt til ganen, og vi kan berede os på jagt resten af dagen, og bagefter kortspil til den lyse morgen.

Mandag den 8. oktober 1945

Vi gik gennem plantagen til Istrup, og begav os først på hjemvejen kl. 5 i morges.

Jeg skød en hare og en agerhøne.

Tirsdag den 9. oktober 1945

Der er nu 5 personer fra Lyngby på sygehuset, nemlig: Karen Nielsen, Asta Sørensen, Johanne Josefsen, Lars Kruse og Niels Madsen.

Onsdag den 10. oktober 1945

Jeg har været til politisk møde i Svankær. Det var venstrevælgerforeningen, der afholdt det, og venstres kandidat i Hurupkredsen, dommer Holm, Vestervig talte. Da andre partier ikke var repræsenteret, kom der ikke nogen særlig diskussion i gang.

Det bliver nok bedre den 27., når de 4 store partiers kandidater mødes.

Fredag den 11. oktober 1945

Asta Sørensen er død, 25 år gammel, hun har jo altid været åndssvag, så familien føler det måske som en lettelse.

Fredag den 12. oktober 1945

Soldaterne har nu fået besked om, at de skal hjemsendes pr. 31. oktober. Jeg har endnu intet pas fået, men jeg håber det kommer, ellers kommer jeg jo først ind til maj.

Lørdag den 13. oktober 1945

Vores vognmand, Chr. Langballe, har fået en datter, men nu har han jo også været gift i 9 år.

Jeg har nu læst bogen »Mit livs karrusel« af Larsen-Ledet. Det er en interessant bog, men hvor tror de vendelboere dog meget om sig selv.

Søndag den 14. oktober 1945

Far og mor er i Morup Mølle til fest i »Den personlige friheds Værn«.

Menuen står på gåsesteg, og over 200 mennesker er tilmeldt til spisningen. Ja, afholdsbevægelsen er slået ud på denne egn, nu går det den anden vej. Før skulle enhver konfirmand jo i afholdsforeningen, det kan de ikke komme nu, thi der eksisterer ikke mere nogen afholdsforening her i kommunen. Da foreningen blomstrede, byggede den i al sin vælde et afholdshjem, hvori der holdtes tombola og dans. Nu ejes hjemmet af en mand, som ikke undser sig for at servere spiritus ved festlige lejligheder i afholdsbevægelsens forhenværende højborg her i kommunen. Da foreningen eksisterede, blev den til grin mange gange, idet de personer som indmeldte sig, ofte glemte at forbedre sig. Berygtede blev således deres årlige udflugter efterhånden, da mange af deltagerne altid fik en ordentlig brandert på, og følgelig måtte smides ud af foreningen.

Mandag den 15. oktober 1945

Vælgermøderne er nu ved at blive dramatiske, og aviserne bærer hver dag præg af det kommende valg.

Tirsdag den 16. oktober 1945

Laval er blevet henrettet. Det lykkedes ham at tage gift inden henrettelsen, men lægerne kaldte ham til live, hvorefter han blev skudt.

Onsdag den 17. oktober 1945

Det er nu bestemt, at dragonerne skal rejse den 22. d.s., der kommer så infanterister i stedet for.

Fredag den 19. oktober 1945

Oberst Riis Larsen er blevet skudt udenfor hotel »Ritz« i Århus. Han nåede at sige: »Så fik de mig alligevel«. Morderen er på fri fod.

Mandag den 22. oktober 1945

To flygtningebørn blev i dag såret ved en eksplosion, idet de pillede ved noget, de havde fundet ude på batteriet. En af dem fik 3 fingre revet af, og måtte på sygehuset i Vestervig.

Der arbejdes for tiden med at sløjfe bunkers

herude, men fiskeriet er det jo også sløjt med for tiden.

Onsdag den 24. oktober 1945

Quisling blev i morges skudt på Akershus Slot, hvor han i sin tid blev udnævnt til ministerpræsident.

Fredag den 25. oktober 1945

Flygtningene har nu forladt batteriet og er blevet transporteret til Lyngs, så nu bliver vi vel snart fri for CB-vagten.

Fredag den 26. oktober 1945

Kutteren »Vestover«, som unge Karl Josefsen er med, blev i dag meldt savnet i radioen, idet det meddeltes, at den endnu ikke havde anløbet engelsk havn, skønt den skulle have været i Thyborøn igen nu. Vi kunne jo ikke tro andet, end den var minesprængt, men nu til aften har vi faet at vide, at tredjemanden om bord, fra England har sendt telegram til sin kæreste, så kutteren er altså i god behold. Grunden til at skipperen og Karl ikke har sendt telegram, mener man er, at de ikke har været ædru, siden de kom til England.

En CB-vagt kom i dag slemt til skade ved forsøg på at affyre en af de store kanoner. Inden tyskerne forlod batteriet, fjernede de bundstykkekerne til kanonerne og afbrændte dem sammen med håndvåben og andre ting, så kanonerne ikke kunne anvendes. Mekanismen til affyring var der stadigvæk, og denne CB'er puttete et 10 cm. hylster med drivladning i kanonen, dog uden granat. I mangel af bundstykke anvendte han en planke, som han kilede fast mod bunkervæggen og bagsiden af kanonen, hvorefter han hev i udløseren. - Så sagde det »bang«, og han fik en lang flænge i ryggen, og venstre albue blev knust, så armen vil blive stiv altid. En ambulance kørte ham til Thisted Sygehus.

Lørdag den 27. oktober 1945

Jeg har været til et meget fornøjeligt vælgermøde i »Håbet« i Svankær. Den konservative kandidat, H. C. Toft, klarede sig godt, medens dommer Holm, der dog er jurist, klarede sig mindre godt. Hans bløde ø-mål lyder heller ikke så

kraftig og overbevisende som det djærve jyske mål.

Mandag den 29. oktober 1945

Hvor man end færdes og går, taler man ikke om andet end valg, men i morgen bliver spændingen altså udløst.

Tirsdag den 30. oktober 1945

Det første folketingsvalg efter befrielsen finder sted i dag, og spændende bliver resultatet, thi valget står for eller imod socialisering.

Vi har lukket forretningen kl. 2, og nu klokken 5 cykler jeg til Morup Mølle sammen med Erling og Magnus. Vi spiser andesteg kl. 6, og ca. kl. 7,30 taler H. C. Toft. Derefter er der bal, og valgresultaterne vil blive læst op i en højtaler, eftersom de indløber. Restauranternes lukketider er suspenderet denne aften, så det bliver sikkert sent, inden festen, der afholdes af KU., slutter.

Onsdag den 31. oktober 1945

(Bem.: Af Knud M. Nielsen: Her følger en meget lang beskrivelse af valgresultaterne for de forskellige partier).

Torsdag den 1. november 1945

Valgets resultat drøftes livligt i dag, men det ser ikke ud til, at hverken socialisterne eller venstre vil danne regering, så det bliver nok en koalitionsregering.

De nye soldater, der er kommet herud, er nogle lange fyre, idet det er folk, der er taget til Livgarden, men som er blevet overført til infanteriet.

Fredag den 2. november 1945

Prinsesse Thyra er død af et hjertetilfælde, 65 år gammel.

Hun var datter af kong Christian den 9., og faster til prinsesse Margrete, som kom her i Lyngby. Hendes far var prins Valdemar, og Margretes faster var dronning Aleksandra af England samt kejserinde Dagmar af Rusland, og hendes farbrødre var kong Georg af Grækenland samt kong Frederik den 8.

Der er endnu ikke dannet nogen regering.

Lørdag den 3. november 1945

Knud Kristensen har nu påtaget sig at danne regering, da Vilhelm Buhl bestemt har bedt sig fritaget herfor, men om regeringens endelige sammensætning, kan der endnu intet siges om.

Mandag den 5. november 1945

Jeg ringede i dag til politikontoret for at få at vide, om mit militærpas er kommet. Det var det ikke, derimod er Erlings kommet, så der er sikkert små chancer for at jeg kommer ind nu.

Tirsdag den 6. november 1945

Der bliver sikkert dannet en ren venstreregering, da ingen af de andre partier vil sidde i ministerium sammen med venstre.

Onsdag den 7. november 1945

Erling har nu fået pas og skal møde i København den 20. ds. på Ingeniørkasernen. Nu tror jeg ikke, jeg kommer ind i vinter, men bliver jeg indkaldt nu, er det sandsynligt, at jeg bliver overført fra Livgarden til Infanteriet.

Torsdag den 8. november 1945

Der er nu dannet en ren venstreregering med Knud Kristensen som statsminister. Vor gode bekendt, Per Federspiel, blev minister for særlige anliggender, han plejer at være i Lyngby hvert år, men nu kommer han sikkert ikke i dette efterår.

Fredag den 9. november 1945

En af mine bekendte, Marius Gramstrup, er omkommet ved et skibsforslis på Østersøen. Jeg kendte ham fra aftenskolen, og har også været sammen med ham i Morup Mølle.

Lørdag den 10. november 1945

I aften er det Mortensaften og vi skal have gæstesteg til aften. Hos fru Hohlenberg er der stort gilde.

Mandag den 12. november 1945

Den stærke storm har nu lagt sig, men vejret er koldt.

Det ser ud til, at færingerne store flertal ønsker samhørigheden med Danmark bevaret.

Tirsdag den 13. november 1945

Det er nu bestemt, at 11.000 danske soldater skal deltage i Tysklands besættelse til foråret, men nu kommer jeg vel ikke derned i første omgang.

Onsdag den 14. november 1945

Præsident Truman og Atlee drøfter atombomben, men uden betingelser får Rusland ikke kendskab til at fremstille den.

Torsdag den 15. november 1945

Soldaterne her skifter nu hver 10. dag.

Fredag den 16. november 1945

Jens Krogh har været på session og blev udskrevet til flåden.

Tirsdag den 20. november 1945

Processen mod de tyske krigsforbrydere er nu begyndt i Nürnberg.

Erling er nu rejst til København for at give møde ved hæren i morgen. Der møder ca. 17.000 rekrutter. Jeg ville gerne, at jeg også skulle have mødt, men jeg må nu vente til maj.

Onsdag den 21. november 1945

Rigsdagen åbnedes i dag, og statsminister Knud Kristensen udtrykte i sin tale ministeriets sympati for Sydslesvig, og det lød til, at der nu virkelig vil blive gjort noget ved sagen.

Torsdag den 22. november 1945

Jeg har besluttet, at jeg ikke vil være her i Lyngby længere end til januar. Jeg vil derfor til at søge plads nu, og helst vil jeg til København, hvor jeg har mange bekendte.

Fredag den 23. november 1945

Jeg har fået brev fra Erling, der nu er i trøjen. Ret meget fortæller han ikke, da han ikke er meget for det skriveri, men der står dog, at han har været i Nyhavn og smagt på »varerne« der, så han har da straks fundet de »rigtige« steder.

Søndag den 25. november 1945

Ingfred Sørensen fylder 45 år i dag.

Københavns ældste indbygger, Tonny Texier

(?) der er født 1842 er død. Hun blev således 103 år gammel, og hun kunne huske soldaternes hjemkomst fra krigen i 1850. Det ældste menneske jeg kender og vel er Thys ældste, Anna Lomborg, er død. Hun ville den 14. december være blevet 99 år gl. Nu er den ældste jeg personlig kender, Maren Pedersen, som jeg handlede med i går, hun fylder næste gang 91 år. Hun stammer fra Istrup, men bor hos sin søn og svigerdatter, Peter og Kirstine Pedersen her i Lyngby.

Mandag den 26. november 1945

Det ser ikke ud til, at Island bliver fri for fremmede tropper, idet landet ikke har så mange eksperter, at lufthavnene kan overtages. Jeg synes ikke om islændingene, da det var en lumpen måde, de skilte sig fra Danmark på.

Tirsdag den 27. november 1945

Det er spændende at følge Nürnbergprocessen, men det vil sikkert vare længe, inden dommene falder.

Onsdag den 28. november 1945

Det blæser stærkt i dag, men ingen fiskere herfra er på havet.

Hipomanden, Marokko-Jensen, er dømt til døden.

Torsdag den 29. november 1945

Jeg har været i Thisted i dag for at købe et sæt tøj, og jeg fik også et godt sæt til 135 kr.

Thøger Sørensen fra Agger, der ikke har været hjemme i krigens år, har været på besøg her i aften, og vi har haft en gemytlig aften.

Lørdag den 1. december 1945

Eva og Signe er kommet tilbage fra København, men de rejser igen til januar, da de har fået plads derinde.

Søndag den 2. december 1945

Jeg vil nu for alvor til at søge plads i København, da det er min agt at rejse dertil til foråret.

Mandag den 3. december 1945

Julehandelen er så småt ved at begynde, så der

bliver travlhed resten af måneden men i år får vi flere ting at handle med, som vi ikke havde sidste år.

Onsdag den 5. december 1945

Flemming Helveg-Larsen er nu ved højesteret blevet dømt til døden, så nu er der ingen vej tilbage.

(Bem. af KMN. - han blev den første, der henrettedes efter den nye lov. Hans far, som var præst, insisterede på, at han blev den præst, der var hos ham til det sidste, og det fik han lov til. Det blev senere voldsomt kritiseret, at en far skulle udsættes for det, men det var dog efter hans eget ønske).

Torsdag den 6. december 1945

Jeg har haft travlt med at skrive breve og ansøgninger i aften, men der er jo næsten en måned til nytår, så jeg får nok plads i København til den tid.

Lørdag den 8. december 1945

Vi har holdt vort årlige torskegilde i aften. Finks og Josef Sørensens deltog, og hen på aftenen kom der tre soldater. Vi spiste, dansede og morede os lige til kl. 4, så det var en vellykket fest.

Mandag den 10. december 1945

I aftes var jeg til dilettant i Svankær, hvor stykket »Sognefogedens datter« opførtes. Stykket var godt og blev spillet godt. Jeg har efterhånden set mange dillettantforestillinger, og jeg synes, at det stykke jeg så i aftes, er det bedste jeg har set.

Tirsdag den 11. december 1945

Soldaterne var umådelig fulde i aften, men der er jo heller ikke så mange fornøjelser herude i det yderste Danmark.

General Patton, der lige har været i Danmark, er kommet alvorlig til skade ved en bilulykke.

Fredag den 14. december 1945

I dag har vi fået kaffe at sælge i butikken, og for første gang i flere år, er vore kaffedåser således fyldte.

Citroner har vi også fået, og rationeringen på soda er ophævet, så det går fremad.

Lørdag den 15. december 1945

Jeg har været i Thisted på vor sædvanlige juletur, og en herlig dag fik vi ud af det.

Søndag den 16. december 1945

Vi har bestemt, at vi vil til Stenbjerg til andespil i aften. Hilda, Eva, Signe, Søren og Magnus vil med.

Tirsdag den 18. december 1945

Vi slagtede julegrisen i går, så kvinderne har så travlt, at man knap kan være i huset. Kaffemærkerne trådte i kraft i dag, en glædens dag for især kvinderne.

Lørdag den 22. december 1945

Vi har haft fantastisk travlt i dag, men i år har vi dog også noget at handle med, hvorimod vi sidste år savnede mange af de ting, vi nu kan tilbyde folk.

Søndag den 23. december 1945

General Pattorn, som jo ikke overlevede sine sår efter bilulykken, blev i dag begravet under stort honnør. Det er skæbnens ironi, at en mand, der har deltaget i så mange slag under krigen, og slap godt fra dem, således skulle miste livet i en bilulykke efter at krigen var endt.

Vi havde åbent fra kl. 4-9, og handelen var forrygende.

Juleaften, mandag den 24. december 1945

Vi har haft en dejlig juleaften. Vi fik gåse- og flæskesteg, samt en meget god dessert. Min bedste julegave var en virkelig god fyldepen *(Bem. af KMN., ja dem har han efterhånden fået en del af)*. Martha og Martin Ruby fra Agger tilbragte ligesom sidste år juleaften sammen med os.

Det så i morges ud til, at vi skulle få en hvid jul, idet det frøs og jorden var dækket med sne, men det blev atter tøjvej, og sneen er ved at være borte.

1. juledag den 25. december 1945

Jeg sov til middag og resten af dagen spillede vi kort, thi det slipper man ikke for, når man har besøg af aggerboere.

2. juledag onsdag den 26. december 1945

Vi står nu parat til at tage til Morup Mølle, og derfra til Agger til idrætsforeningens berygtede og berømte julebal. Hilda, Eva, Signe, Jens og Erling vil med.

Torsdag den 27. december 1945

Efter at vi havde ladet op til ballet på Morup Mølle Kro, kørte vi til Agger. Vi havde selv lidt »proviand« med, da det jo ikke kan købes på badehotellet. Vi besøgte så Christian Ruby, hvor vi var meget velkomne, og efter en times tid gik vi til bal. Magen til bal har jeg aldrig set. Alle var mere eller mindre berusede, og adskillige slogedes, hvorunder en fik hovedet nærmest smadret. Der blev så ringet til politiet, og ballet blev stoppet, da kun de færreste havde medlemskort. Inden politiet ankom, var der en fra bestyrelsen der råbte: » Publikum bedes forlade salen i ro, da politiet er tilkaldt«. - Ja., det var så det bal, og vi kunne begive os på hjemturen.

København, fredag den 28. december 1945

Efter en lang og anstrengende rejse, er jeg endelig ankommet til København. Jeg rejste sammen med Erling til Fredericia, hvorfra han skulle med militært tog. Det havde nær gået mig på at få et værelse, men endelig fik jeg dog et på »Kristeligt Gæstehjem« her i Istedgade 6.

Lørdag den 29. december 1945

Jeg har travet byen ned for at få et værelse, men jeg har kun opnået at komme på venteliste, dog kan jeg foreløbig blive boende her.

Søndag den 30. december 1945

Jeg har besøgt Peder og Morsing, og i morgen aften skal jeg spise hos Morsing.

Nytårsaften, mandag den 31. december 1945

Igen slutter jeg et års dagbogsblade. Denne gang behøver jeg ikke som hidtil ved nytårstide at have Danmarks befrielse og Tysklands nederlag i mine ønsker for det nye år. - Få gange i historien har Danmark vel oplevet et så begivenhedsrigt og lykkeligt år som 1945 - Det er allerede ved at blive livligt her i byen, og jeg er nu parat til at gå over til Morsing, hvor vi skal

have en rigtig thybosammenkomst. Det bliver første gang, jeg oplever en nytårsaften udenfor Lyngby, men derfor kan den jo godt blive festligt og fornøjeligt.

Hermed slutter min brors dagbog. (Bem. af Knud Madsen Nielsen.)

Efterskrift: (Redaktionen)

Der er gennem årene skrevet mange fortællinger i Årbogen. Dagbogen fra Lyngby skiller sig markant ud, såvel i stil som kvantum. Trofast siden 2006 har Knud Madsen Nielsen "oversat" forfatterens, broderens, Christian Madsen Nielsens, sirligt nedskrevne dagbog fra livet i og omkring Lyngby under 2. verdenskrig.

Læsningen har løftet en flig til Christian Madsen Nielsens unge verden og har for en stund ladet os være med til fødselsdage, gitemål, kortspil, frokoster, baller, rene skære drikkegilder, men også til dramatiske "krigshandlinger" og sikkert også lidt sladder.

Dagbogens lokale indhold om personer, steder og pudsige hændelser har kunnet læses med en god forvisning om, at alt ville ende godt.

Heldigt har det været for os alle, at blive fanget af to så flittige Lyngbyboeres fortællinger.

(Endnotes)

1 By i Østpreussen

2 By i Østpreussen

3 By i Tyskland

4 By i Tyskland